

ELSZÁMOLVA

DEBRECZEN

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA
DEBRECEN, JÓZSEF KIRÁLYI HERCEG U. 1. SZ.
TELEFON: 27-89. (HÁROM MELLÉK-ÁLLOMÁS)

KELETMAGYARORSZÁGI
NAPLÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: HAVONTA 3 P, NEGYED-
ÉVRE 9 P, FÉLÉVRE 18 P, ÉVENTE 36 PENGŐ
EGYES SZÁM 12 FILLÉR. VASÁRNAP 24 FILLÉR

XV. ÉVFOLYAM, 217. SZÁM.

Debrecen, 1938 szeptember 27 kedd

ÁRA: 12 FILLÉR.

Hitler kimondta az utolsó szót

Október 1-ig vissza kell adni a szudétaterületeket
Az angol külügyi hivatal nyilatkozatot tett
a „nagy tragédia“ megakadályozásáról
Prága válaszolt a magyar kormány jegyzé-
kére, hajlandó tárgyalni, de a válasz
nem világos

Budapest, szept. 26. (MTL) A m. kir. kormány, mint ismeretes, folyó hó 22-én diplomáciai lépést tett a prágai kormánynál, amelynek keretében felhívta a figyelmét arra, hogy azonos elbánást vár a német probléma megoldásakor a magyar kisebbség részére is. Krofta külügyminiszter a mai napon közölte a prágai m. kir. követtel, hogy bár a legutóbbi tárgyalások a francia és angol kormánnyal más alapon folytak,

mint annak idején a Csehszlovákiában élő nemzetiségekkel, mégis hajlandó a magyar kormánnyal barátságos tárgyalásokat kezdeni. Illetékes helyen megjegyzi, hogy Csehszlovákia közlése nem ad világos választ a magyar kormány jegyzékére.

Páris, szept. 26. (MTL) A Libertée valószínűnek tartja, hogy magyar kisebbségi követeléseket diplomáciai uton fogják megvitatni.

nek sem fennmaradni, most ebben az órában nem egy vezér, vagy egy férfi beszél, hanem a német nép. És amikor én most ennek a német népnek szószólója vagyok, akkor tudom, ebben a pillanatban ez az egész milliós nép szóról szóra helyesli az én szavaimat, megerősíti azokat és saját esküjére teszi azokat. Vizsgálják meg magukat a többi államférfiak, vajjon ez az ő nemzetüknek is így van-e?

A kérdés neve; Benes

— Önök valamennyien ismerik azt a kérdést — folytatta a vezér — mely az utóbbi hónapokban s hetekben legmélyebben foglalkoztat minket. A neve egyáltalán nem csehszlovák, tulajdonképpen Benes úrnak hívják. Ezzel a névvel egyesül ma mindaz, ami az emberek millióit foglalkoztatja, ami vagy kétségbeesésbe kergeti őket, vagy fanatikus elhatározással tölti el valamennyiüket. Miért juthatott ez a kérdés erre a jelentőségre?

Nem akarunk haragot tartani azért, ami volt

Hitler kancellár ezután felvette azt a kérdést, mi ma a helyzet?

— Önök tudják — mondotta —, hogy egykor a népek önrendelkezési joga jelszava alatt a német népet is eltöltötték az állam feletti segítségben való hittel és arra indították, hogy lemondjon saját erejének a végsőig való megfizetéséről. Önök tudják, hogy az akkori időknek ezt a gyenge hitét

a leggyalázatosabban megcsalták, hogy eredménye a versaillesi szerződés volt és tudják, milyen borzalmas következményei voltak ennek a szerződésnek. Még emlékeztetükben van, hogy lopták el akkor néppüktől fegyvereit és hogyan bántalmazták később a fegyvertelen népet. Ismerik ezt a borzalmas sorsot, amely azután másfél évtizeden sujtott és üldözött bennünket és ha Németország ma mégis nagy lesz, ha szabad és erős lesz, akkor ezt kizárólag saját erejének köszönheti. A világ többi része ehhez semmivel sem járult hozzá, sőt amint lehetett, igyekezett mindket megzavarolni és elnyomni. Végre azonban magától a német népből támadt erő, hogy ennek a méltatlan állapotnak véget vessen és a német népnek ismét megmutassuk azt az utat, amely méltó a szabad és nagy néphez. Noha saját erőnkől lettünk szabadok és ismét erősek, semmi gyűlölet nincs bennünk más nemzet ellen. Nem akarunk haragot tartani azért, ami volt, mert tudjuk, hogy ezért nem lehet a népeket felelőssé tenni.

— Nemzetközi nyereszkesedők és üzletesek kis lelkiismeretlen társasága az, amely nem riad vissza attól, hogyha kell, egész népeket állítson aljas érdekeik szolgálatában. Bennünk semmi harag sincs a világ iránt s ezt be is bizonyítottuk. Tények erősítették meg a német békeszeretetet. Alig fogtunk hozzá a német egyenjogúság helyreállításához, amikor minden,

Nem történt intervenció szerb és román részről a magyar kormánynál

Budapest, szept. 26. Külföldi források alapján magyar lapokban is megjelent az a feltételezés, hogy szerb és román részről állítólag intervenció történt a magyar kormánynál és annak során

közölték volna, hogy a kisanant szerződés értelmében a csehek segítségére sietnek. Beavatott helyen megállapítják, hogy a szerb és román intervenció híre minden alapot nélkülöz.

Hitler beszéde

Berlin, szeptember 26. Hitler kancellár hétfőn este a berlini sportpalotában nagy beszédet mondott.

Hosszú percekig tartott az ünneplés, amikor Hitler kancellár megjelent a teremben. Az emelvény előtt a kiüldözött szudétanémetek álltak sorsfalat. Az egybegyűltek ezeket is lelkesen ünnepelelték. Göbbels miniszter mondott rövid megnyitó beszédet, bejelentve, hogy a Führer beszélni kíván.

Hitler beszédét ezzel kezdte: Február 22-én a birodalmi gyűlési

képviselők előtt első ízben jelentettem ki egy le nem alkudható természetű elvi követelést. A nemzet akkor hallotta beszédemet s megértett engemet. Egy államférfi nem volt képes erre a megértésre. El van távolítva és akkori igérettem be van váltva. Másodízben a nürnbergi birodalmi pártgyűlésen beszéltem utoljára a követelésről. Ma idelépek elibétek és első ízben beszélek maga a nép előtt úgy, mint a mi nagy küzdelmi időnkben és tudják, mit jelent ez. A világ többi része számára most már nem szabad többé semmi kétség-

— A vese-, hólyag-, prostata- és végbélbajok kezelésében reggel éhgyomorra egy pohár természetes **Ferenc József** keserűvíz kiadós, híg székürülést és kielégítő anyagcserét eredményez, minek következménye azután gyakran igen jóleső megkönnyebbülés szokott lenni. Kérdezze meg orvosát.

Ügynevezett revansról való lemondás látható jeleként a világ többi részének egész sor egyezményt javasoltak.

volt. Miután így két év után egyik ajánlatot a másik után tettem és mindig csak elutasítást, elutasítás után kaptam kiadást a parancsot, hogy a német haderőt olyan állapotba kell helyezni, amelyet csak elérni lehet. — Nyíltan megmondhatom, hogy olyan fegyverkezést hajtottunk végre, minőt a világ még nem látott. (Hatalmas taps és éljenzés). Kiépítettünk olyan véderőt, amelyet a világ tisztelni fog, ha egyszer színrélp. Megteremtettük magunknak a világon legjobb légelhárítást és legjobb tankelhárítást.

Békés megoldások

Hangoztatta ezután, hogy a külpolitikai kérdésekhez azzal a szilárd akarattal nyult mindig hozzá, hogyha lehetséges, békésen oldódjanak meg azok. Ilyen szempontból a legnehezebb volt a német-lengyel viszony. Tízestendős meg-

Az utolsó területi követelés

— Az utolsó területi követelés — folytatta a kancellár — amelyet Európában támasztottunk, ez a követelés, de ez egyáltalán olyan követelés is, amelyről nem mondhatunk le soha. A kancellár ezután ismertette ennek a kérdésnek történetét. 1918-ban az önkormányzatok jelszavával Közép-Európát szétszaggatták, semmi tekintettel sem voltak a gazdasági érdekekre, hanem atomizálták és önkényesen új államokat alkottak. Ennek köszönheti létét Csehszlovákia. A cseh állam ezzel a hazugsággal kezdődött. Ennek a hazugságnak apja pedig Benes volt. Benes akkor megjelent Versaillesben és azt állította, hogy van egy csehszlovák nemzet. Ezt a hazugságot kellett kitalálnia, hogy saját néptársainak csekély

„Amikor Benes ezt az államot összehazudta”

— En együttérzek a magyarok, együttérzek a lengyelek, az ukránok sorsával, de természetesen csak az én németjeimnek szószólója vagyok. Amikor Benes ezt az államot összehazudta, először arról beszélt, hogy kantonrendszert csinálnak, mert egyes államférfiaknak mégis lelkifurdalásaik voltak.

— Ezután megkezdődött a cseh

egyeztést kötöttünk s el vagyunk határozva arra, hogy ez az egyezmény folytonos és tartós megbékülést hozzon magával. Ebben az időben megkísértem, hogy a többi nemzettel is fokozatosan jó és tartós viszonyt teremtsünk. Biztosítékokat adtunk a nyugati államoknak, minden szomszédunknak biztosítottuk Németország részéről a területi sérthetlenségét s ez nem frázis, hanem a mi szent akaratunk. Tovább mentünk. Kezét nyújtottam Angliának, önként lemondtam arról, hogy valaha is flottaversenyt kezdjünk, hogy így a brit birodalomnak megadjuk biztonságérzését. A Saarvidék visszacsatolása után pedig kijelenttem Franciaországnak, hogy most már semmi differencia nincsen országaink között. Hitler ezután hangsúlyozta, hogy az olasz néphez való viszony túlhaladta a tisztán politikai és gazdasági kereteket. Kitalált a tengely, amelyet két nép alkot, két olyan nép, amelyet világnézeti és politikailag szoros barátság fűz össze. Attért ezután a két megmaradt problémára: Tízmillió német volt a német birodalom határain kívül s Ausztria kérdésében nem engedhettem. A népszavazás minket igazolt. Most előttünk áll az utolsó nagy probléma, amelyet meg kell és meg fogunk oldani.

létszámát valahogy megnövelje. A földrajzi és nemzetiségi viszonyokat nem ismerő angol államférfiak nem tartották szükségesnek, hogy megvizsgálják Benesnek ezt az állítását, mert rögtön megállapíthaták volna, hogy nincs csehszlovák nemzet, de vannak csehek és vannak szlovákok és a szlovákok semmit sem akarnak tudni a csehekről. A csehek végül mégis anektálták Szlovákiát és magukba kebeleztek azonfelül 3,5 millió németet, sőt ez sem volt elég, bekebeleztek több mint egy millió magyart, továbbá ruténeket és végül százezer lengyelt. Így keletkezett ez az állam, amelyet Csehszlovákiának neveznek, erőszakkal, leigázott népek akaratára ellenére.

terroruralom és amikor néhány német tiltakozott ez ellen, ezeket egyszerűen agyonlőtték. A legutóbbi húsz év alatt csaknem 600 ezer német volt kénytelen elhagyni Csehszlovákiát. A fejlődés útja ebben az államban 1918 óta egészen világos. Benes elszánt akaratára volt a németiséget lassanként kiirtani. A bolsevizmus ezt az államot kapunak használja, csatornának, amelyen át benyomulhat Közép-Európába. Legutóbb ezután jött a legszemérmertlenebb dolog. Ez az állam arra kényszeríti nemzetiségeit, hogy saját testvéreikre löjjenek. Benes felszólítja a németeket, hogyha háborúra kerül sor a németekkel, akkor löni kell testvéreikre és ha ezt nem tessék, akkor hazaárulók. Ugyanezt követeli Benes a magyaroktól, lengyelektől, de a tótoktól is. Egyetlen államférfiú volt, aki megértéssel viselkedett a német nép helyzete iránt. Ez a nagy barátunk Benito Mussolini volt. (Percekig tartó hatalmas éljenzés fogadta a vezér e szavait. Duce! Duce! — kiáltozta a tömeg.) A Duce állott ki mellettünk és ha eljön az óra, akkor nem két állam fog védekezni a külvilággal, hanem egy blokk.

Most és azonnal

A kancellár ezután vázolta a különféle eseményeket, február 22-től kezdve, amikor jött május 21-ike, amikor is a csehszlovákiai helyzet már elviselhetetlen volt. Választásoknak kellett volna jönnie, de Benes úr kitalált egy eszközt arra, hogy a németeket megfélemlítse. Kitalálta, hogy Németország mozgósított s a világsajtóban valóságos hajszá indult meg Németország ellen. Holott Németország egyáltalán nem gondolt arra, hogy katonailag oldja meg ezeket a kérdéseket. Benes azt gondolta, hogy Anglia és Franciaország fedezze s ha minden kötélen szakad, ott lesz Oroszország is. Ezután újabb letartóztatások, bebörtönözések következtek Csehszlovákiában. Ezután nürnbergi beszédemben kifejeztem, hogy ennek a 3,5 millió németnek az örendelkezési joga húsz év után végre érvényre kell, hogy lépjen. Benes ezt nem akarta megérteni. Újabb üldözések következtek. Most lépett a szintérré Anglia. Chamberlain előtt félreérthetetlenül kijelenttem, hogy mit tekintünk mi a megoldás egyetlen lehetőségének, — mely a legtermészetesebb megoldás, amely egyáltalán lehetséges. Tudtam, hogy nem akar Benes elengedni a többi nemzetiséget sem. A német nép nevében beszéltem s kijelenttem, hogy nem vagyok hajlandó tétlenül nézni, hogy ez az örült azt hiszi, hogy egyszerűen háttalmozhat 3,5 millió embert, nem hagyam kétséget aziránt, hogy a németek türelme végre is megszakad.

Es most Anglia mégis Franciaországgal együtt intézte az egyetlen lehetséges övetelést Csehszlovákiához, hogy a német területet végre tegyék szabaddá. Most már teljesen tájékozottak vagyunk azokról a tárgyalásokról, amelyeket Benes akkoriban folytatott. Amikor látta, hogy Anglia és Franciaország nem száll síkra Csehszlovákiáért, kibuvót keresett s úgy akarta megoldani a kérdést, hogy most kiütse saját területük-ről a németiséget. Ezzel megkezdődött az újabb katonai leigázás és most a csehek uralma alól egyik napról a másikra tízezer, azután huszszor, majd negyvenezer, azután 82 ezer, később 90 ezer, 137 ezer, míg most már összesen 214 ezer menekült lépett át a határon. Most eljött az az idő, amikor világosan németül kell beszélnem. Most egy emlékiratot bocsátottam rendelkezésre az angol kormánynak, az utolsó és végleges német javaslatlalt. Követeljük, hogy az a terület, amelynek népe német, amely elhatározta, hogy Németországhoz akar csatlakozni, tényleg tartozzék is Németországhoz. De nem akkor, amikor Benesnek már sikerült egy vagy két millió németet kiűzni, hanem most és azonnal. (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)

— A végleges határ megvonását a német néptársak szavazására bízom. Amikor Benes azt kívánta, hogy csak egyes vidékeken legyen népszavazás, ebbe is belementem, sőt hajlandó voltam arra is, hogy nemzetközi bizottság vizsgálja felül a népszavazást. Hajlandó voltam a határ megvonását német-cseh bizottságra bízni. Chamberlain azt mondta, legyen inkább nemzetközi bizottság, erre is haj-

landó voltam. Hajlandó voltam arra, hogy a szavazás alatt a csapatokat visszavonják, belementem abba, hogy a népszavazás ideje alatt angol légio tartsa fenn a rendet, hajlandó voltam arra, — hogy nemzetközi bizottság vonja meg a végleges határokat és hajlandó voltam minden módozat kidolgozását német-cseh bizottságra bízni.

A német memorandum gyakorlati megvalósítása Benes ígéretének. Egy dolog azonban elfogadhatatlan Benes számára hogy Benes ezúttal kivételesen meg is tartsa ígéretét. Most első ízben történik, hogy yme gkell neki valamit tartania. Benes azt mondja, de hát nem mehetünk ki erről a vidékről. Tehát úgy értelmezi az átadást, hogy ezt a területet papíron Németországhoz csatolnák valójában azonban továbbra is fennmaradhat rajta a csehek erőszakos uralma. Ennek az ideje azonban már elmúlt.

Benesnek október elsején át kell adni nekünk ezt a területet. Benes azonban nem tiltkolja, reméli, hogy majd Chamberlain, Daladier megbukik, hogy mindentől bukások jönnek s reménykedik még mindig Szovjetországban.

Még mindig reméli, hogy kibújhat az ígéretek teljesítése alól. Itt azonban most két férfi áll egymással szemben az egyik Benes, a másik én vagyok. És mi két különböző természetű vagyunk. Amikor Benes a nagy világküzdelem alatt a lógósok közé tartozott, ugyanakkor én, mint beületes német ember a harcra voltam és most megint, mint népem régi katonája beszélek.

Hitler ezután rátért a legutóbbi tárgyalásokra. Hálás vagyok — mondotta Chamberlain társaságát. Megbeszélésem során biztosítottam őt arról, hogy a német nép nem akar mást, mint békét. Biztosítottam őt arról — hogyha a cseh-kérdést rendezik, Németország számára nem lesz több területi kérdés Európában és biztosítottam őt arról, hogyha a csehek más kisebbségeikkel is megegyeznek, mégpedig békésen és nem elnyomással, akkor engem nem érdekel tovább a cseh állam. Kijelenttem, hogy akkor Csehország határait garantálom, mert mi egyáltalán nem akarunk magunknak cseheket. De kijelenttem azt is, hogy türelmem most már véget ért a szudétanémet kérdésben. Benesnek ajánlatot tettem, nem más az az ajánlat, mint saját ígéretének beváltása. Most az ő kezében van a döntés: háború, vagy béke. Benes, vagy elfogadja ezt a javaslatot s a németeknek végül visszaadja a szabadságát, vagy mi magunk szerezzük meg magunknak ezt a szabadságot. Ebben az órában az egész német nép összetartott voltunk. Az én akaratom az ő akaratára és én az ő akaratát tekintem cselekedeteim rugó-jának.

A kancellár ezután a következő felhívást inézte az egybegyűltekhez: Német Nép! Sorakozz mögém. Férfi, férfi mellé és nő, nő mellé. Ebben az órában szentül határozzuk el és ez az elhatározás erősebb legyen minden inségnél és veszélennél, hogy megtörjük az inséget és veszedelmet, mely minket fenyeget. Mi most eltökéltük magunkat, Benes úr válasszon.

Londoni hivatalos nyilatkozat

London, szeptember 26. (Havas) A külügyi hivatal hivatalos nyilatkozata megállapítja, hogyha az angol miniszterelnök minden fáradozása ellenére német támadás történe Csehország ellen, annak azonnali következménye az lenne, hogy Franciaországnak Csehország seccségeire kellene sietnie

és hogy Anglia, Oroszország bizonnyára Franciaország mellett lenne. Még nem túlságosan késő, mondja a nyilatkozat, hogy ezt a nagy tragédiát megadályozzuk, sem arra sincs túlságosan késő, hogy valamennyi nemzet követelje a szabad tárgyalás útján való rendezést.

Víg színház

Sonja Henie

csodás szépségű legújabb világhírnépe:

Táncoló angyal

A legragyogóbb zenés vígjáték!

Az angol miniszterelnök Németországban,

A budapesti revíziós nagygyűlés,

Bemutató ma 5-7-9 órákor.

Roosevelt elnök drámai békeszózata

Mint Washingtonból jelentik, Roosevelt elnök 500 szavas drámai hangn békeszózatot kábelzett Hitler vezér és kancellárhoz, továbbá Benes csehszlovák elnökhez és a békeszózathoz hasonló üzenetet küldött Codell Hull külügyminiszter útján Neville Chamberlain angol és Daladier francia miniszterelnököknek.

Az Egyesült Államokban élő 130 millió főnyi nép és az egész emberiség nevében a lehető legkomolyabban kérem Önöket, — írja, — ne szakítsák meg a tárgyalásokat, amelyek a vitás kérdések békés, méltányos és építőjelleget elintézését célozzák — így kezdi az elnök üzenetét. — A legünnepélyesebben emlékeztetem Önöket arra, hogy amíg folynak a tárgyalások, addig át lehet hidalni az ellentéteket, de a tárgyalások megszakításával elnémul a józan ész szava és az erőszak jut uralomra. Az erőszak sohasem teremthet olyan megoldást, amely az emberiség érdekeit szolgálja.

Roosevelt elnök ezután a legmegrendítőbb színekkel eseteli a háboru borzalmas következményeit, hangoztatva, hogy a háboru a férfiak, nők és gyermekek életének millióit pusztítaná el minden országban, szétrombolva az egyes országok gazdasági

rendszerét és minden valószínűség szerint végleg elpusztítva a társadalom eddigi rendjét. A béke épületét — így folytatja Roosevelt — mind Európában, mind a világ talán valamennyi részében is közvetlen veszély fenyegeti. Az amerikai nép kénytelen szembenézni azzal a ténnyel, hogy bizonyos mértékig egyetlen nemzet sem menekülhet meg az ilyen világhátróló következményeitől.

Emlékezteti ezután az elnök a nemzeteket arra, hogy aláírták a háborut kizáró Briand-Kellogg-egyezményt és hogy a vitás kérdések és nehézségek döntőbírói megoldását biztosító szerződéseket is kötöttek. Az Egyesült Államok hagyományos politikája mindig a nemzetközi vitáknak békés uton való elintézésére irányul. Szilárdan meg vagyok győződve arról, — mondja az elnök, — hogy nincs olyan probléma, — legyen az bármilyen nehéz és súlyos is — amit ne lehetne inkább a józan ész, mint az erőszak alkalmazása útján megoldani. Amíg a tárgyalások tartanak, addig megvan a remény, hogy győz a józan ész a méltányosság szelleme és hogy a világ megmenekülhet az újabb háboru szörnyűségeinek borzalmas következményeitől.

Roosevelt felhívása Magyarországnak és Lengyelországnak is szól

Washington, szept. 26. (Havas.) Hull külügyminiszter az újságírók előtt kijelentette, hogy Roosevelt felhívása Magyarországnak és Lengyelországnak is szól. Az Egyesült Államok budapesti követe és varsói nagykövete utasítást kapott, hogy juttassa el a magyar és lengyel kormányhoz a felhívás szövegének egy-egy példányát. Hull hozzátette, hogy a moszkvai nagykövet semmiféle utasítást nem kapott.

Chamberlain köszönete a békeüzenetért

London, szeptember 26. Chamberlain miniszterelnök Hullhoz, az Egyesült Államok külügyminiszteréhez intézett táviratában köszönetet mond az elnök békeüzenetért. Az angol kormány mindent megtett és meg fog tenni a helyzet békés megoldására és erőfeszítései nem fognak lankadni, amíg céljának elérését remélheti. Még ma is újabb komoly felhívást küldtünk el a tárgyalás útján való elinté-

Francia államférfiak Londonban

London, szeptember 26. Daladier francia miniszterelnök és Bonnet francia külügyminiszter vasárnap repülőgépen Londonba utaztak és többszörös tanácskozást folytattak az angol kormányférfiakkal. Daladier és Bonnet hétfőn délután 3.15 órakor visszaindult Franciaországba. Daladier miniszterelnök a londoni megbeszélések-

ről semmiféle nyilatkozatot sem volt hajlandó adni. Gamelin tábornok valószínűleg csak hétfő este hagyja el Londont.

Az angol és francia miniszterek tanácskozásáról délután félegy órakor a következő újabb közleményt adták ki: A francia és az angol miniszterek hétfőn délelőtt újabb tanácskozásra ültek össze, amelynek során minden kérdésben a legteljesebb egyetértést sikerült elérni. Gamelin tábornok, akit meghívtak a tanácskozásokra, hogy szakvéleményt kérjenek tőle, szintén látogatást tett Chamberlain miniszterelnöknél, majd megbeszéléseket folytatott a haderőfejlesztési miniszterrel.

A francia miniszterek délután három óra tájban utaztak vissza Londonból Párizsba.

London, szeptember 26. Hétfőn az angol fővárosban angol-francia vezérkari tanácskozás kezdődött. A lapok értesülése szerint Gamelin

Chamberlain személyes üzenetet küldött Hitlernek

London, szept. 26. Chamberlain miniszterelnök elhatározta, hogy személyes üzenetet küld Hitler kancellárnak, Sir Horace Wilson angol szakértő, aki elkísérte Chamberlaint Godesbergbe, hétfőn reggel Angliából Berlinbe

tábornok, vezérkari főnök vezetésével a hétfői nap folyamán Londonba érkezik a francia vezérkar küldöttsége, hogy tárgyalásokat folytasson az angol vezérkarral.

Óraker Henderson angol nagykövet és Kirkpatrick nagykövetségi titkár kíséretében Hitler kancellárhoz ment a német kancellári hivatalba.

Berlin, szeptember 26. Sir Horace Wilson kíséretével délután 5.40 órakor ismét elhagyta a kancellári hivatalt.

London, szeptember 26. Az alsóház elnökének és lordkancellárnak hirdetménye, amely szerdára összehívja az országgyűlés két házát, kijelenti, hogy öfelsege kormányával folytatott tanácskozás után meggyőződtek arról, hogy a közérdek kívánja a ház összeülését. Politikai körökben biztosra veszik, hogy Chamberlain nyilatkozatában ismertetni fogja az összes eseményeket, beleértve Hitlerrel Godesbergben folytatott beszélgetést s a német vezérnek hétfőn küldött üzenetét. Ez az üzenet részletes javaslatot tartalmaz a cseh kérdés végleges elintézésére.

Uj közvetítő javaslatot vitt Wilson

Tájékozott körökben híre jár, hogy Sir Horace Wilson az angol és francia kormány új közvetítő javaslatát terjeszti Hitler elé és ezt a javaslatot a vasárnapi és hétfői közös tanácskozások alkalmával dolgozták ki. Ez az új második angol-francia terv az első angol-francia javaslat és a német emlékirat alapján épül fel.

LEGUJABB

Trautenau, szeptember 26. (Német TI.) A csehek vasárnap és hétfőn is folytatták a határvidéken a hidrobantásokat. Braunau és Trautenau vidékén egészen Reichenbergig és Gablonzig csaknem valamennyi közúti és vasúti hidat felrobbantottak. Egyedül Braunau kerületben II. Trautenau kerületben pedig 14 hidat robbantottak fel.

Páris, szeptember 26. (MTI.) A nemzetközi feszültség érezhető hatással van a francia főváros polgárainak életén. A lakosság egy része légi támadástól tart és máris vidékekre menekült. A közoktatás-

ügyi miniszterium az eseményekre való hivatkozással az iskolai év megkezdését október 10-re halasztotta el. Háromszáz párisi társaságépkecsit kivontak a közúti forgalomból és a hadügyminiszterium rendelkezésére bocsátották.

Prága, szept. 26. A cseh rádió 12 óra 10 perckor felszólította a lakosságot, hogy a szülők a lehetőség szerint vidéken helyezték el gyermekeiket.

Berlin, szeptember 26. (Német Távirati Iroda.) Hitler többek között a következőket jelentette ki: — Benesnek október 1-én át kell adnia a szudétánemet területet Németországnak.

Pigniczky István
A szegedi hírneves
Brauweather órásnak
tanítványa
12 évig elsőrendű szakmunkása
volt. — CSAPO-UTICA 12. SZ.

utazott, hogy ott átadja Hitler kancellárnak az üzenetet.

Berlin, szept. 26. (Német TI.) Sir Horace Wilson hétfőn délután 3.15 órakor titkára kíséretében megérkezett a tempelhoffi repülőterre, ahol a berlini angol nagykövet fogadta.

Varsó, szept. 25. A Lengyel Távirati Iroda jelenti: A lengyel kormány mára várja a választ a cseh kormányhoz a tescheni Sziléziaira vonatkozó lengyel követelések ügyében szeptember 21-én intézett jegyzékre.

A prágai külügyminiszteriumban a lengyel követség titkárnak tett kijelentés szerint ez a válasz elvben hozzá fog járulni ahhoz, hogy a területi kérdéssel foglalkozzanak.

Hir szerint a lengyel jegyzékre a cseh kormány vasárnap már át is adta a választ.

Sir Horace Wilson délután öt

Hungária filmszínház

Ma először

Az éjféleli sláger

a legvidámabb, lehangulatosabb és legelegánsabb amerikai zenés vígjáték!

Főszereplők: FRED MC MURRAY, HARRIET HILLIARD a Yacht Club Boys és Blen Blue.

ÉRDEKES KIEGÉSZÍTŐ és PARAMOUNT VILÁGHIRADÓ!

Előadások: d. u. 5, 7, 9 órakor!

Mussolini: A békeszerződésekben elkövetett hibákat helyre kell hozni

Mussolini északolaszországi útja során vasárnap délután Vicenzában mondott beszédet.

— Tegnap megkezdődött a várakozás és a szenvedés hete Európában — állapította meg.

— Ma már mindenütt elismerik, hogy az 1919. évi békeszerződésekben súlyos hibákat követtek el. Ha pedig hibákat követtek el, akkor azokat helyre kell hozni, mert örökös dolog ragaszkodni a tévedésekhez.

Az összegyűlt hatalmas tömeg viharosan kiáltott közbe:

— Helyre kell hozni!

— Am nemcsak fenn akarják tartani azt a hibát — folytatta a Duce —, amelyet Csehszlovákiának túlságosan nagyra való felújításával elkövettek, hanem nem bannák, ha emiatt az európai né-

pek egymásra rohannának. A világ egyik legtragikusabb visszavágásával állunk szemben. Biznünk kell mégis a felelős emberek lelkiismeretességében.

Beszéde további részében utalt arra Mussolini, hogy mindaddig Olaszország nem tett semmiféle katonai intézkedést, de ha más államok folytatják a tartalékosok behívását, akkor senki sem lepődhetik meg, ha Olaszország is megteszi a maga intézkedéseit.

— Az olasz nép — fejezte be a Duce — most, négy év után jobban, mint valaha, készen áll arra, hogy szembenézzen újabb megpróbáltatásokkal. (Ha kell, azonnal — kiáltotta a tömeg.) Az olasz népek ezekben a napokban egyetlen area van és ez a tömeg area, egy erős népek az area.

„Európa nem vetheti lángtengerbe magát csak azért, hogy megfőzze a prágai záptojást“

Mussolini északolaszországi látogatása során hétfőn ismét nagy beszédet mondott. Ismételt hangzotta, hogy a cseh kérdést véglegesen meg kell oldani, mégpedig úgy német, mint magyar és lengyel vonatkozásban is. Keresni kell a békés megoldást. Ha ezt nem találják meg, akkor csak em-

ber feletti erőfeszítéssel lehet megakadályozni a vizályt, ha pedig ez kitör. (Akkor készen vagyunk! — ordította a tömeg), akkor — mondotta Mussolini — azt mindekelőtt el kell szigetelni. Nem hiszem, hogy Európa lángtengerbe akarja vetni magát csak azért, hogy megfőzze a prágai záptojást.

Mussolini körútjának jelentősége

Róma, szept. 26. (MTL) Mussolini északolaszországi körútja a veronai látogatással befejeződött. A Ducenak alkalmat nyílt arra, hogy nyolc beszédben állást foglaljon a világpolitikai mai rendkívül válságos pillanataiban s határozottan megjelölje Olaszország magatartását. Mussolini állásfoglalása két szempontból esik latba nagy súlytal az események további alakulásánál:

1. Mussolini egyrészt bizakodása hangzatosításával, másrészt pedig Németország mellett történt nyílt és minden kétséget kizáró kiállításával nagymértékben növelte a béke esélyeit. Az

a körülmény, hogy a Duce nem győzte eléggé hangsúlyozni, hogy általános vizály esetén Olaszország Németország mellé áll feltétlenül gondolkodóba kell hogy ejtse azokat, aiktől a háború és a béke kérdése függ.

2. Mussolini beszédeinek nagyjelentőséget biztosít továbbá az, hogy mindenik beszédében hangsúlyozta, hogy a cseh kérdést teljes egészében s véglegesen meg kell oldani s ezenkívül többször is kiemelte, hogy a csehországi magyar és lengyel nemzeti-ségek kérdését szintén rendezni kell. Ezzel Mussolini híven kitarított háború óta vallott revíziós felfogása mellett.

Varsó nem tárgyal konkrét biztosítékok nélkül

Varsó, szept. 26. A prágai külügyminisztérium részéről a lengyel jegyzékre adandó válasz dolgában tett kijelentésről az itteni külügyminisztériumhoz közelálló jólétesült lengyel politikai körökben a következőket mondják:

— A cseh kormány a multban már annyi alkalommal vezette félre a lengyel közvéleményt, hogy mostani ajánlatában sem lehet bízni. Lengyelország konkrét biztosítékok nélkül semmiesetre sem kezd tárgyalásokat a cseh kormánnyal. Igéretekben a lengyel kormány már eddig is eleget kapott. Egyébként pedig a teschen-sziléziai lengyel lakosság az utóbbi napok terrorja következtében már kénytelen volt fegyverhez nyulni. Ezekre menekültek át Csehszlovákiából Lengyelországba. Teschen-Sziléziában állandó az összecsapás a lengyel lakosság és a cseh hatóságok között, amit a lengyel kormány nem nézhet közönnnyel. Reális biztosíték kell ahhoz, hogy bármilyen tárgyalás meginduljon a két ország között. Ilyen garanciának tekintenek lengyel politikai körökben azt, hogy Teschen Sziléziában a közigazgatást lengyelek vegyék át.

Varsó, szept. 26. (Lengyel TL) Hivatalosan jelentik: A prágai külügyminisztériumban a prágai

lengyel követnek jegyzéket nyújtak át, amely a cseh kormány válaszáat tartalmazza a szeptember 21-i lengyel jegyzékre. A jegyzék nem tartalmaz semmiféle új pozitívumot, inkább kísérlet a cseh kormány előző nyilatkozataihoz való visszatérésre.

Benes levelet irt a lengyel köztársasági elnökhöz

Varsó, szeptember 26. Hivatalosan közlik: Moscicki köztársasági elnök délután három órákor fogadta Csehország varsói követét, aki átadta a köztársasági elnöknek Benes sajtókezű levelét. A köztársasági elnök ezután Beck külügyminisztert fogadta.

Teschenben elkobozták a rádiókészülékeket

Varsó, szept. 26. A csehországi Teschen város rendőrigazgatósága elrendelte, hogy az összes rádióvevőkészülékeket 24 órán belül be kell szolgáltatni a rendőrségre. A rendelet megszegése esetében súlyos büntetést helyez kilátásba. A rádiókészülékek elkobzásával Cseh-Szilézia lengyel lakosságát teljesen elszigetelték a külvilágtól. A lengyel lapok terjesztését

betiltották, külföldi lapok sem érkezhnek és így a lengyellakta te-

rületen tisztán cseh forrásokra vannak utalva.

Formális harcot vívtak fegyveres lengyelek és cseh katonai osztagok

Varsó, szept. 26. Hétfőn reggel 120 nehéz géppuskával és kézigránátokkal felszerelt lengyel megtámadta a Teschen közelében levő Szybica rendőrállomást. A rendőrség segítségére katonai osztagok érkeztek. Szabályos harc kezdődött, amelynek kimeneteléről azonban nem ismeretes, mert Szybicaval időközben minden összeköttetés megszakadt. Marklovonál cseh katonák géppuskával minden ok nélkül lelőttek két lengyelt.

Varsó, szept. 26. A lengyel-cseh határ közelében Zebroyedvicenél lengyelek és egy esendőrjárőr között véres összeütközés támadt. A csehek minden figyelmeztetés nélkül géppuskával kezdtek tüzelni a lengyelekre, akik védekeztek. Mindkét oldalon több sebesült és halott van. Számukat eddig még nem lehetett megállapítani. Fricstadban is súlyos összetűzések voltak. Lengyel területen is hallható robbanásokról arra következtetnek, hogy a csehek ágyúkat vetettek a harcba.

Erőszakosságok a szudétanémetek ellen

Varsó, szeptember 26. A szudétanémet vidékeken a csehek szörnyű erőszakosságokat követnek el. A szudétanémeteket tömegesen tartóztatják le, köztük igen sok 60—70 év közötti embert is. A letartóztatottakat az ország belsejébe szállítják s nem tiltkoznak, hogy tuszoknak tekintik őket. A német lakásokat házkutatás címen kirabolják és összerombolják. Gotesgau városka polgármesterét letartóztatták és 17 ezer cseh korona pénzt egyszerűen elkobozták.

Berlin, szeptember 26. Prágából jelentik a Német Távirati Irodának:

Csehszlovákia helységeiben új hirdetményt ragasztottak ki, amely a következőket tartalmazza:

1. Horogkeresztes és szudétanémetpárti zászlók kitűzése tilos. Azt a házat, ahol tilalom ellenére ilyen zászlókat tűznek ki, fel-

gyűjtják.

2. Azt, aki szudétanémetpárti jelvényt visel, a helyszínen agyonlövik. Ugyanez a sors éri azokat, akik horogkeresztes karszalagot viselnek.

3. Ha bármi okból lövés dördül el, senkinek sem szabad arra a helyre szaladnia vagy elfutnia hanem nyugodtan tovább kell mennie, ha azonban utánakiáltanak, meg kell állnia. Aki másként cselekszik, agyonlövik.

4. Az utcán nem szabad két személynél többnek együttthaladnia.

5. A fegyverviselést vagy fegyverek birtokbantartását rögtön agyonlövétéssel büntetik.

6. Ha rendkívüli események következnek be, csak asszonyok, gyermekek és aggastyánok léphetik át a határt, de ezek is csak akkor, ha nincs ellenük semmiféle eljárás.

A megszállt Felvidék magyar lakosságának szenvedései

Miskolc, szept. 26. A cseh hadseregnek pénteken este elrendelt mozgósítás óta a megszállt Felvidék magyar lakossága teljes hadiállapotba került. A lakosság az elmúlt súlyos husz év után most olyan megpróbáltatásoknak van kitéve, mint még soha. A magyarok, akiknek sem életük, sem vagyoniuk nincs biztonságban, vagy az önvédelem álláspontjára helyezkednek, vagy pedig átszöknek a határon, hogy legalább életüket megmentsék. A magyar lakosság különösen azokon a határvidékeken nézi kétségbeesve a fejleményeket, ahol cseh nemzetiségű katonaság vonul fel a határ mentén, mert a csehek mindenütt erőszakoskodnak a magyarokkal.

A katonaköteles férfiak besorozása után most már a 16-tól 70-ig terjedő korosztályokat viszik el a falvakból. Egyes falvakban, mint Buzita, Komoróc, Seszta, Csées, a magyar lakosság nyugodtabb, mert itt szlovák katonák vannak, akik határozottan kijelentették, hogy a csehekkel nem harcolnak, hanem inkább átszöknek a magyar határon.

Erős védelmi intézkedéseket tettek a csehek Tornahorvati községben; itt a hidat szétrombolták. Kassa közelében Perény községben még a templomot is aláaknázták.

A Bánrévénél szemben levő területen egymást érik az összetűzések a magyarok és a csehek között. A magyar bevonulók Horthy nótákat és a magyar Himnusz éneklik és a cseh hatóságok tehetetlenek a nagy tömegben bevonuló magyar katonákkal szemben. Mencezénél ismeretlen tettesek a táviró- és telefonvezetékeket elvagták. Erre a csehek az egész község lakosságát összefogták. Kassára szállították, ahol minden

eszközzel vallomásra akarják őket bírni.

Legenyealsómihályfalvánál egy szudétanémet átszökött a határon, elmondotta, hogy Pozsonynál és Komáromnál is át akart már szökni, de el kellett jönnie Legenyealsómihályfalváig, hogy a szökést keresztül tudja vinni. Csodákat beszélt a felvidéki lakosság együttérzéséről, amit az is bizonyít, hogy a legtöbb helyen bujdosása közben kézzel kézre adták a magyarok. Igen sok helyen magyar és szlovák katonák igazították útba.

Sok németet és magyart minden ok nélkül letartóztattak Pozsonyban

Pozsony, szeptember 26. A pozsonyi cseh hatóságok a mozgósítás kihirdetése után szombaton éjszaka és nappal igen sok németet és magyart minden ok nélkül letartóztattak. A letartóztatottak között va Martl, a Német Távirati Iroda pozsonyi tudósítója, akit a csehek szombaton délután minden közelebbi indokolás nélkül őrizetbe vettek.

A Ronyva hidját a csehek aláaknázták

Komárom, szept. 26. A csehek a komáromi vasúti hidnak cseh oldalán a síneket felszedték és a katonai őrséget megerősítették. Sátoraljauhelyre beérkezett jelentés szerint a Ronyva patak vasúti hidját a csehek aláaknázták, a telefon- és táviróvezetékeket elvagták. A pozsonyligetújfalu-oroszvári vasútvonalon a síneken keresztül háromszoros drótakadályokat emeltek.

Révész Imre püspök: A magyar református egyháztestben Debrecen a szív

Révész Imre ünnepélyes lelkészi beiktatása. — A püspök a presbiteri diszközgyűlésen nagyfontosságú kijelentéseket tett. — Felvetette a Debrecen város egyházmegye megvalósításának gondolatát.

Vasárnap délelőtt iktatták be ünnepélyesen dr. Révész Imre megválasztott püspököt debreceni lelkipásztori tisztségébe. A püspöki hivatalban összegyűltek dr. Szász Imre esperes, dr. Kölcsey Sándor egyházi főgondnok, Uray Sándor h. püspök, egyházkerületi főjegyző, Baja Mihály, Kozlovics Kiss László, dr. Nagy Sándor, vitéz Huszár Endre dr. Hegyaljai Kiss László Mezey Béla, dr. Farkas Pál, dr. Danesházy Sándor, Molnár Zoltán, Kovács József és Szele Miklós lelkipásztorok, akikkel együtt volt a Nagytemplomba Révész püspök, elindulásuk előtt azonban a püspöki hivatalban rövid imát mondott.

A Nagytemplomban

A Nagytemplom teljesen megtelt előkelő közönséggel. Ott voltak Lossonczy István főispán, Márk Endre, dr. Vásáry István, az egyetemi tanárok közül igen sokan, dr. Juhász Nagy Sándor, dr. Kun Sándor, Futó András, id. dr. Erdős József, Harsányi Gusztáv, dr. Erdős József ügyész, Ary Lajos főtanácsos, dr. Magos György, Papp Ferenc, Sesztina Nagybakay Jenő, Vásáry József, Kállay Kálmán kollégiumi igazgató, T. Szűcs Géza, vitéz Nagy Pál altábornagy, Kulín Imre egyházmegyei gondnok, dr. Ménes Lajos egyházi ügyész dr. Miszti Károly, a kollégiumi tanári karok és az ifjúság.

Közének után dr. Szász Imre esperes az úrasztala mellett tartalmas és magas színvonalú beszéddel iktatta be dr. Révész Imrét. Markáns színekkel rajzolta meg az igazi lelkipásztor arcát, beszélt dr. Révész Imréről, régi lelkipásztori működéséről és az egyházfejlesztő akkori értékes szolgálatairól. Végül beiktatta lelkipásztori tisztségébe, majd kétszer megcsókolták egymást.

„Legyen ez a város az örökkévalóság városa“

Ujabb gyülekezeti ének után dr. Révész Imre felment a szószékre, ahol nagyjelentőségű beköszöntő beszédet mondott, fejtegetvén az emberi akarat és az Isten akaratának egymáshoz való viszonyát és annak jelentőségét, hogy az ember élete, az egyház és intézményei a keresztre kell, hogy alapozva legyen, de nem a külső, hanem a belső, *lelki keresztre*.

Megtörténhet — mondotta —, hogy minden keresztény templomot becsukhatunk, vagy lerombolhatunk, minden iskolánkat elvesznek tőlünk, megtörtént már sok keresztény néppel a mi láttunkra is, hogy egész gyülekezetet a föld alá kényszerítettek, de a keresztalpra épített emberi életből és egyházból nem szagathatják ki a keresztet, amely éppen akkor fog a maga teljes erejével belülről világítani.

Dr. Révész Imre ezután a lelkipásztor jellemzését adta meg, hangsúlyozta még, hogy a keresztény egyházi életnek semmiféle külsőségek nem szabad bízni. Az ember — mondotta — azt nézi, ami a szeme előtt van, de az

Isten azt nézi, ami a lélekben van.

Végül azt a kívánságát fejezte ki, hogy legyen ez a város a *maradandóság városából az örökkévalóság városává*.

Révész Imre imája után a Himnusz és dícséretet énekeltek, majd a presbiterok és más — főleg hölgyek — előkelőségek az egyházi tanácsterembe vonultak.

Ünnepélyes presbiteri gyűlés

Uray Sándor h. püspök nyitotta meg bibliaolvasással és imával a presbiteri gyűlést, rövid bevezetőszavai után dr. Kölcsey Sándor polgármester, egyházi főgondnok üdvözölte dr. Révész Imre püspököt.

Kölcsey Sándor főgondnok üdvözli Révész Imre püspököt a presbiterium ünnepélyes gyűlésén.

Kölcsey főgondnok üdvözli beszéde

Kölcsey Sándor nagyhatású beszédében rámutatott arra, hogy Révész Imrét példátlan egységes, osztatlan bizalom állította az egyházkerület élére. Az ő személyében látták egyháziak és világiak azt a férfiút, ki nemcsak vezetni tud, de biztosítani tudja az egyseget és az ebben rejlő erőt.

— A magyar nemzet — mint történelme során annyiszor, folytatta beszédét Kölcsey Sándor — most is olyan órákat él, amikor minden *erőjének teljes kifejezésére van szükség*. A történelem időkeréke nem egyetlenesen forog. Meddő és sivár évtizedek után jönnek olyan órák, olyan percek, melyeknek feszültségében évszázadok sorsa dől el. Jaj annak a nemzetnek és nemzetnek, amelyet készületlenül, vagy meghasonlásban találnak történelmének ezek a sorsdöntő órái.

— Ehez az időszabta nagy és nehéz munkához, önfeláldozáshoz és kemény fegyelemhez hinni és bízni tudó ép és erős lelkekre van szükség.

— A feltornyosult problémákkal szemben a lelkek megedzésének és fel-

erősítésének ezt a missziós munkáját alig lehet más, aki jogosabb pretenzióval igényelhesse a maga számára, mint az Egyház, mely hivatva van a lelkek gondozására. Különösen történelmi hivatása ez a mi ősi debreceni református egyházunknak, mely itt a legmagyarabb városban éli elválaszthatatlan közösségét a magyar sorssal.

— Nagy erősségünk, bizodalunk és reményességünk nekünk, hogy a *lépételes idők feladatához megváltást nyertünk Méltóságodban*.

Méltatta aztán Révész Imre kiváló egyéniségét, missziós munkáját és Isten áldását kérte működésére.

A főgondnok beszédét többször szakította meg a helyeslés és taps.

Révész Imre: Mi magyarok a tragédiák népe vagyunk...

Általános figyelem közepette kezdte meg ezután dr. Révész Imre nagyszabású beszédét, amellyel az egész magyar református egyház fejlődésének és követendő irányának útját is megjelölte.

Révész Imre: Mi magyarok a tragédiák népe vagyunk...

Beszéde elején felelevenítette a 18 évvel ezelőtti emlékeket és arról beszélt, hogy azóta nem változott tulajdonképpen semmi csak most rádió is van és lehető és lehetetlen világszenzációkkal izgatnak bennünket. Pedig akkor is borotvaélen állt a magyar sors, a csonka ország sorsa.

A magyarok — mondotta dr. Révész Imre — és köztük mi magyar reformátusok a tragédiák népe vagyunk. Minket az Istennek tetszik úgy nevelni, hogy ne nyugodtan és ne kényelmesen éljük életünket, mi az Isten ostroma alatt kell, hogy váljunk azokká, akiket elgondolt Jézus bizonyosátevő népévé. Ha most is rajtunk van az ostrom, adjunk hálát érte Istennek.

Majd nagy szeretettel emlékezett meg *Kölcsey Sándorról*, akihez eltéphetetlen szeretet szállak fűzik, *Uray Sándorról*, aki az egyetlen régebbi lelki pásztor nálánál s mint ilyen bőlesebb tapasztalatokban. Melegen emlékezett meg dr. *Juhász-Nagy Sándorról* és rámutatott arra, hogy leghűségesebb és legmegértőbb támasza volt azokban a munkákban, melyeket együtt végeztek a múltban. Az egyházi gondolatokban a döntő támogatást tőle kapta. Hangsúlyozom — folytatta *Révész Imre* — hogy soha ember engem bámulatba úgy nem ejtett, mint dr. *Juhász-*

Nagy Sándor abszolút tudásával, ügy-szeretettel és őszinteséggel. (Éljenezés). Továbbra is számít rá. Szeretettel emlékezett meg *Szász Imre* esperesről *Révész Imre* beszédében és kijelentette, hogy az ő kezében jó kezekben látja az egyházmegye vezetését és irányítását.

A bevezető szavak után utalt *Révész Imre* arra, hogy eddigi működése felmentitől, hogy részletesen ismeresse lelkipásztori és missziói elgondolásait. Néhány gondolatot mégis felvet, hogy lelkészi működése irányáról tájékoztatást kapjon a gyülekezet.

Debrecen a szív

Aztán így folytatta beszédét Révész Imre:

Ha a tiszántuli egyházkerület történeti vonatkozásban is jelen állapotában is az egész magyar (tehát nemcsak a mai magyarországi) református egyháztest törzse, akkor kétségtelen, hogy *Debrecen ebben a törzsben*, tehát az egész magyar református egyháztestben is a szív. Az volt minden vonatkozásban vagy három századon át; annak mondható nem egy tekintetben ma is; és *azaz tartozik lenni egy megújult, elmélyült és kiteljesedett értelemben a jövőendő folyamán*, hogyha egyáltalán még meg akar maradni Debrecennek. Ebben a vonatkozásban egészen különös mély zengéssel és döbbenetes komolysággal szól most hozzánk az Ige: *„Minden feltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki az élet.”*

A szívnek az emberi testben — természetesen egészen laikus megfogalmazással — *három feladata van*: egészséges vért szállítani, elegendő vért szállítani és szabályos, ritmikus lökötéssel szállítani a vért. *Nézzük meg a magunk kötelességeit és felelősségeit ebből a három szempontból.*

Ha a debreceni egyházban az *»egészséges tudomány«*, vagyis az ígéhirdetés tisztasága, még pedig a teljes ó- és újszövetségi Szentírás alapján valaha megszűnnék, az körülbelül az egész magyar református egyháztestre nézve az általános fertőzés kezdetét és aligha feltartóztatható voltát jelentené. Övön meg bennünket az irgalmas Isten attól, hogy a magyar református egyházi élet bármely más pontján is, gránicon innen és gránicon túl, Óceánon innen és Óceánon túl, valaha is tartósan elhatalmasodjék az ígéhirdetés tisztaságának akár idegen hitvallási és antireformtus teológiai elemekkel, *akár filozófiai, akár politikai, akár faji összekeveredése*. De ha mindenütt másutt bekövetkeznék is ez a romlás, a *debreceni református iskolában, a debreceni pásztori és gyülekezeti misszióban*.

Szebbnél szebbek,

jobb nál jobbak rádióim, csilárjaim, gramafon és lemez ujdonságaim. Villamos cikkek szerelések, javítások.

Nánássy Lajos

Piac-utca 85. szám
(Menetjegyirodával szemben)

(Menetjegyirodával szemben)

még akkor sem szabad másnak hangzania, mint a teljesen tiszta és a tisztán teljes Igének, mert különben ha az erről szóló bizonyágtétel egyszer elhallgat vagy megzavarodik és megferdül, itt Debrecenben a kövek fogják ellenük kiáltani és Isten a kövekből fogja az Ő választott népének a pártitók és a tékozlók, a némák és gyávák, a megzavarodottak és az árulók helyett új fiakat és leányokat támasztani.

Debreceni lelkipásztori feladataim közt éppugy, mint püspöki felügyeleti hatáskörömben egészen különös és kivételes gondot kívánok tehát fordítani az igehirdetés tisztaságára, amin nemcsak a szorosabban vett prédikátori tevékenységet, hanem a misszió, az iskolázás és a vallásnevelés egész mezejét is értem.

Az egészséges vérnek azonban

Megteremteti a Debrecen városi egyházmegye létesítésének előfeltételeit

Amde a test az egészséges és bő vérrrel is tönkremehet, hogyha a szív a maga munkáját nem szabályosan végzi. A legfőbb ideje jött el szerintem annak, hogy az oly igéretesen megindult és oly szépen folyó lelki munkák erejét és tüzét a teljes tervszerűség és rendszeresség megvalósításával a maximumba fokozzuk és minden ötletszerűséget kiküszöböljünk. Ezt elsősorban a lelkipásztorok és az egész lelkésztestület legszorosabb összefogása, programszerű együttműködése és szigorú ügyelmessége által vélem megvalósítható; továbbmenőleg pedig az által hogy valamennyi egyházi munkájának legintenzívebb fejlesztésével a néhány, a fejlődés során természetesen adódó új egyházi létesítéssel megteremtjük az előfeltételeit a debrecen városi egyházmegye megalakulásának. Az egyházmegyévé alakulástól ugyanis az egyik legjobb hatást épen a lelki munkák, elsősorban pedig a vallásnevelés, a egységesen tervszerű és rendszeres irányítása terén várom. Egyházközségünknek egészen kivételesen példás adminisztrációja és teljes szoliditása anyagi lételeméi, gazdasági ügyvezetése zökkenő nélkül átvihetők az új egyházmegyei szervezetbe, ahol a maguk áldásait hatványozott mértékben fogják majd árasztani.

Beszélnem nagyon sokat lehetne még a debreceni egyházi élet kívánatos továbbfejlődéséről és arról, hogy ennek az érdekében minden közelebbi és távolabbi teendője volna a pásztoroknak, doktoroknak, presbitereknek és diakónusoknak külön-külön és összefogva. Azonban nem beszélnem itt az Isten országáért, hanem érben. Ami mondanivalóval a jelen alkalommal még tartozom, azzal egy különleges tárgyra szeretném fordítani nagybecsű figyelmüket.

Az egyház és város kapcsolatairól

Nemsokára tizennégy éve lesz már annak, hogy a debreceni egyházmegye tartott legelső presbiteri konferenciát (1925. február 23-án) a debreceni egyház multjának némely tanulságairól beszéltem. Ebben a nyomtatva is megjelent előadásomban egyebek között arra mutattam rá, hogy Debrecenben az egyházi és polgári igazgatás (három századig fennállt) egysége nem kevesebbet jelentett és adott, mint egy végtelen sok fogyatkozással terhelt, de mégis reális, élő és ható evangéliumi keresztény közösséget — olyat,

azonban bőven is kell a testbe áradnia. E tekintetben való felelős feladatainknak csak úgy tehetünk eleget, hogyha mi lelkipásztorok és egyéb lelkészek, karöltve a nem-lelkész presbiterekkel, egyházi tanácsosokkal, a tanárokkal és a tanítókkal s az egyháznak minden néven nevezendő más hivatalos vagy önkéntes lelki munkásával minden erőnkkel megfeszítjük. Közel nyolcvanezer léleknek pásztori gondja viselése, misszionálása az élő Istennel való megbéküléssükért és üdvösségükért való szakadatlan tusakodás még akkor is minden erő megfeszítését követelné, hogyha a debreceni lelki munkások száma kétszerese-háromszorosa volna is a mostaninak. A mai helyzet még sokkal inkább kizár minden kényelmi és óvatossági szempontot.

amelynek e rendszer letűnte óta máig legfeljebb egyes nyomai vannak még meg, de amely egészében nincs többé fenn s amelyről elfogultság nélkül nem állíthatni azt sem, hogy valami jobbnak adott helyet.

Egyházmegye Debrecen szabad királyi városával mai napig fennálló hagyományos kapcsolatát most is ebből a szempontból értékelem elsősorban.

Nagyon nagy és áldásos segítséget jelent egyházmegye számára, hogy némely nagyfontosságú feladatainkat, elsősorban az alsóbb és magasabbfokú iskolázás terén a nemes város intézményes és hathatós, bár idővel bizonyára még fokozható s a régi mértéket jobban megközelítő segítségével oldhatjuk meg. Drága és beszédes szimbóluma számunkra az egyház és a város négyévszázados kapcsolatának a főgondnoki és a polgármesteri tiszt egy személyben való hagyományos egyesítése: hálás és megbecsülő emlékezéssel vesztünk körül e szimbólikus kapcsolattal, amelynek a kivételesen áldott missziói lehetőségeit, amely ebben a nemes városban Isten kegyelméből négyszáz esztendő óta nyitva áll előtte, tartozik ma is a lehető legszorgasabban kiaknázni. Ebből a szempontból semmi sem lehet örvendetesebb, mint az, hogyha a városi közgyűlésen minél többen ülnek református presbiterek és a presbiteriumban minél többen ülnek városatyák. Itt csak egyetlen feltételhez kellene mindnyájunknak szilárdan ragaszkodnunk és én a magam részéről mindenre elszántan ragaszkodni is fogok ehhez: hogy ne a presbiteriumban legyen otthonossá olyan beszéd, hang és viselkedés, olyan gondolkodás és életfelfogás, amelynek, ha jól felvesszük, még a városi közgyűlésben sem volna szabad meghonosodnia; hanem egészen megfordítva, a városi közgyűlésben lehessen azonnal észrevenni, mégpedig minden jók öröme és a köz javára észrevenni beszédéről, hangról és viselkedéséről, gondolkodásáról és életfelfogásáról, hogy az nem lehet másé, mint csak református presbiteré, tehát a Jézus Krisztus szolgájé.

Milyen értelemben legyen Kálvinista Róma Debrecen

Ebben a tereben mindenki tudja rólam, mennyire nincs jnyemre ennek a mi drága váro-

sunknak, édesatyám, nagyanyám, dédapám szülővárosának, nagyatyám sírhelyének és ha az Ur úgy akarja, az én leendő sírhelyemnek Kálvinista Róma-ként emlegetése és hogy mennyire nem kedvemre való maga a Kálvinista név sem. Egyetlenegy alapon és jogcímen azonban magam is mindig hajlandó vagyok és leszek elfogadni városunknak és természetesen benne református egyházmegye Róma-ként való emlegetését: azon az alapon és jogcímen, amelyen a 18. század legközepeben a szegény ágostai hitvallású nagybányai eklézsia nevezte el Rómának egy segélyért könyörgő levelében a helvét hitvallású Debrecen, mert a bőségesen adakozó és segítő debreceni szent és nagy eklézsiáról ugyanazt lehet elmondani, úgymond, amint a régi jóféle római keresztényekről nékiék írt szent levele kezdetén tanubizonyoságot tett az Apostol, hogy az ő hitének mind e világon híre legyen.

Ha Debrecen református egyhá-

33.400 körül lesz a képviselő választók száma Debrecenben

4805 felszólalót felvettek, a kihagyandók ügyét most vizsgálják felül

A központi választmány dr. Kölcsey Sándor polgármester elnöklésével tegnap délelőtt ülést tartott, amelyen elhatározták 4805 felszólalónak a képviselőválasztói névjegyzékbe való felvételét. Ha esetleg még ezek közül valaki ellen kizárási ok merülne fel, a törvény értelmében azokat a végleges névjegyzékéből kihagyják.

Ezután kerül sor a kihagyásra javasoltak ügyében való határozat hozatalra. A központi választmány úgy döntött, hogy saját maga vizsgál át minden esetet.

Kölcsey Sándor polgármester megjegyezte, hogy a választói névjegyzék létszáma még nincs lezárva, egyelőre csak a felszólalóknak adtak helyet.

Dr. Rózsa Tibor központi választmányi jegyző bejelentette, hogy 33.400—500 körül lesz a végleges jegyzékben a választók létszáma.

Azoknak a felszólalásait a felvétel iránt, akik már bent vannak a névjegyzékben, tárgytalanok tekintik. Sokan kérték más körzetbe helyezésüket, mert lakást változtattak. A végleges névjegyzékben már ezeket az új lakásuknak megfelelő körzetbe osztják be. Vannak, akik önhibájukon kívül nem tudtak felszólalni, mert vagy betegek voltak, vagy külföldön tartózkodtak s így most utólag nyújtották be felszólalásukat. Ezeket az eseteket úgy bírálják el, hogy a központi választmánynak hivatalból kell felülbírálnia a névjegyzéktervezetet és ezen az alapon bárkinek az ügyét megvizsgálhatják és ha jogos, felvételüket elrendelik.

Azokat, akik kizárólag közegélyből élnek, tehát a szegényházi ápolatokat és a feketekönyveseket nem veszik fel a névjegyzékbe, de ennek nincs is jelentősége, mert egyéb kellékek hiányában amúgy sem volnának felvehetőek.

Markovits Elemér javaslatára úgy bírálják el a cca 2330 kihagyásra indítványozott ügyét, hogy a központi választmány osztályokra alakul. Ezt a gondolatot dr. Böszörményi Béla is helyesli.

Az 1. osztályban vitéz Nagy Pál altábornagy elnöklésével vitéz dr. Bessenyei Lajos, Markovits Elemér, Böszörményi Béla és dr. Kölyk Sándor:

a 2. osztályban Tatay Zoltán elnök, Benedék Sándor, Jakobovits

zának és református lakosainak keresztényi élő hite és hitének szeretetben és jócselekedetekben való gyümölcsei ugyanúgy elhíresednek a ránk következő nehéz időkben országszerte és világszerte, mint ahogyan elhíresedtek a Mária Terézia-korszak zenitjének tragikus nehéz napjaiban: akkor Debrecen csakugyan ebben a bibliai értelemben fogja megőrizni a Róma nevet, akkor nem lesz méltatlan az Ur Jézus Krisztus alázatos szolgájának, Kálvin Jánosnak vele kapcsolatban oly gyakran emlegetett nevére sem; mindenekelőtt pedig: akkor nem fogja hiába felvenni és hordozni ama mindenekelőtt való nevet, amelyre minden térdek meghajolnak mennyen, földön és föld alatt és amelyen kívül nincs más névben megtartatásunk: a keresztény nevet, Krisztus nevet.

A presbiteri gyűlés, melynek közönsége lelkes ünnepléssel fogadta Révész Imre hatalmas beszédét, Uray Sándor h. püspök imájával és közénekkel ért véget.

József, Fráter Pál és Szilágyi Mihály;

a 3-ik csoportban vitéz Erdey János elnök, Radó Rezső, Sz. Kun Béla, Serly Gusztáv, Balogh István és dr. Szabó Andor működnek.

Minden egyes kihagyásra javasolt iratait, adatait megvizsgálják és úgy döntenek, hogy kit kell kihagyni és kit vehetnek még fel. Ez a munka két hét napig tart.

Légoltalmi előadás a Mansz Otthonban

Ma délután 5 órai kezdettel a Légoltalmi Liga előadást tart ismételtén a Mansz Otthonban (Piac u. 36. I.), miután a szombati előadás alkalmával igen sokan nem jutottak be a terembe. Szerdán és pénteken d. u. pedig rövid tanfolyam keretében oktatják ki a Liga előadói a résztvevőket a szakszerű óvintézkedésekről. Aki ezen a rövid, mintegy kétszer 3 órás tanfolyamon részt akar venni, jelentkezzen szerdán délig a Mansz irodában, mert a felvételnél tekintetbe kell venni a terem befogadóképességét. Szükség esetén a tanfolyamot megismétlik.

Tovább terjed a kemecsei „arzenjárvány“

A kemecsei arzenmérgezéses betegek száma ismét szaporodott. A 15-ik betegét vasárnap szállították be a nyíregyházi kórházba. A pusztító mérgezésnek eddig négy halottja és 15 súlyos betege van. A kemecsei csendőrség kiderítette, hogy Bálint András vincellér néhány nappal ezelőtt negyed kiló arzént vitt haza és betette a szekrénybe. Kenyérütésnél a fehér lisztiszert arzenport belekeverték a lisztbe s ez okozta a tömegmérgezést. Gégényék halála után ugyanis a maradék lisztet elvitték a rokonok s mások is sültöttek kenyeret a mérgezett lisztből.

Súlyos autószerencsétlenséget okozott egy liba, mely Baróc község határában Bednás Mihály székesszérvári gépészmérnök autóját szélvédő üvegének repült s azt összelökte. Az üvegcsilánkok súlyosan megsebeztek Bednást és kisleányát.

Három légi-riadó Debrecenben

Két nappali és egy esti „légitámadás” — Repülőgépek „gépfegyverrel lötték” a várost — Mintaszerűen működtek a légoltalmi csapatok, kitűnően, fegyelmetten viselkedett a közönség

Debrecen város közönsége már napok óta várta a légvédelmi riadót. Az újságok hasábjain pontosan tájékoztatták a közönséget az esetleges légi támadás idején követendő magatartásról s így mindenki érthető izgalommal nézett a hétfői nap elé, mely úgynevezett „főpróbája” volt egy esetleg bekövetkező légi támadásnak. A hatóságok csak annyit közöltek, hogy a próbák a hétfői napon lesznek, közelebbit azonban a riadó pontos idejéről senki nem tudott. Természetesen azzal mindenki tisztában volt, hogy ez a légvédelmi gyakorlat csupán elővigyázatosság s a város lakosságának kiképzését szolgálja. Vitéz Boskó Mihály rendőrfőfelügyelő, légoltalmi főparancsnoknak vasárnap a „Debrecen”-ben megjelent tájékoztatója szolgált a közönség számára a légi támadás idején követendő magatartásra vonatkozólag. A város egyébként a reggeli óráktól kezdve megszokott képét mutatta. Az uccák nyugsgó, forgalmas élete sem árulta el, hogy Debrecen nagyszabású légvédelmi gyakorlatra készülődik. A napsgaras őszi délutánon vidáman csilingelve közlekedtek a villamoskocsik, a főucca nyugsgó, lüktető életében túlkölvé száguldoztak az autók s a járókelők sietve haladtak munkájuk után.

Felsikolt a szirénabúgás

Három óra után pár perccel váratlanul felsikoltott a légi támadás közeledtét jelző szirénabúgás. Hosszan, elnyújtva és meg-meg-újulva búgott, mint egy fájdalmas vészkiáltás. A következő pillanatban a harangok is megkondultak s a város felett a szirénabúgással egybefonódó vészes zúgás hirdette a lakosságnak, hogy közeledik a veszély.

Egy váratlan légitámadás

Meg kell állapítanunk, hogy a próba kitűnően sikerült. Ugyanis a szirénabúgás időpontját mindenki egy órával későbbre várta s így valóban az a szituáció adódott, mintha váratlanul érte volna a veszedelem a várost.

A következő pillanatok képe valóban lenyűgöző volt s ritkaság példáját mutatta a közönség fegyelmettségének. Az előbb még nyugsgó ucca, melyen fekete hullámokban torlódt az ember-tömeg, szinte egyesapásra teljesen néptelenné vált. A villamosok, autók és más járművek pillanat alatt teljes mozdulatlanságba dermedtek. Debrecen lüktető forgalma megbénult, az emberek házakba, kapualjakba húzódtak s az első szirénabúgástól, mely a légi támadás veszélyét jelezte, nem egészen öt perc alatt kihalt a város a legforgalmasabb pontokon is. Mindössze a rendőrök, a vitéz Boskó Mihály rendőrfőfelügyelő, Debrecen város légoltalmi parancsnok irányítása mellett kiképzett segédrendőrök, légoltalmi járőrök tuntek fel s ellenőrizték az uccákat. Nagyobb dolguk nem akadt, csupán az Árpád téren igazoltattak és állítottak elő egy Bernáth József nevű Virág uccai lakost, aki

ellenszegült a rendőröknek és nem akart behúzódni a kapualjba. Két másik előállítás is történt, így előállítottak egy fiatalembert, aki fényképfelvételeket készített a vasúti nagyhídon s azzal védekezett, hogy randevun volt és azért vitte magával a gépet, hogy idejáról felvételeket csináljon.

Az első gyakorlat tévedés volt, de a legjobb fényveti Debrecen légvédelmi felkészültségére

Utólag kiderült, hogy az első riadó tévedés következtében jött létre. Egyelőre be nem kalkulált, budapesti repülőgép szállt keresztül a városon s a kifogástalan pontossággal működő figyelőőrsök már a távolból észrevették a gépet és tíz perccel a város felé szállása előtt leadták a riasztó jelet a rendőrségi épületben levő főszirénához. A fősziréna búgására félreverték a harangokat, belesikoltott a zajba a gyárak tompa kürtje, a pályaudvaron levő mozdonyok sípjai és pokoli harsona figyelmeztette a lakosságot, hogy veszély van.

A közönségnek tehát bőven volt ideje biztos helyre menekülni a megfigyelő őrsök ébersége következtében s egyben ez a váratlan, tévedés következtében létrejött gyakorlat a legjobb fényveti Debrecen légvédelmi biztonságára, mert azt mutatja, hogy nem megrendezett gyakorlatok idején, váratlan veszedelemben is pontos megfigyeléssel és idejében leadott jelzésekkel el tudják hártani a veszélyt.

A második gyakorlat is mintaszerű

A »hivatalos«, de ilyen módon már csak második gyakorlat pontosan félőtkor vette kezdetét. Négy repülőgép jelent meg a város felett a szirénabúgás után percekkel, közben gépfegyvertűzet adta le különböző helyeken. A nagyallo-

mas felett repültek el, majd végigcikáztak a város felett s végül körívben elhúztak. A közönség ezúttal még az előbbinél is tökéletesebb viselkedést tanúsított. Az uccák a riasztó jeltől számított pár perccel belül ijeszto ürességgel tántogtak. Csúpan a feladatuk magaslátán álló rendőrök, segédrendőrök alakja surrant végig a tereken.

A gyakorlatot a közönség mintaszerű viselkedése és a légvédelmi erők tökéletes munkája jellemzte.

Egy kis baleset

A Kossuth ucca sarkán az egyik nappali légvédelmi gyakorlat után kisebb baleset történt. Elek Viktor rendőrőrmester lova megriadt a szirénabúgástól és levetette a rendőrőrmestert, aki könnyebben megsérült. A száguldo lovat Szláv Gyula redőrkapitány fékezte meg, imponáló bátorsággal ugorva a szilaj állat elé, megragadta azt. Az ucca közönsége lelkesen megéljenzte bátorságát Szláv kapitányt.

A néma város

A leglenyűgözőbb gyakorlat kétségtelenül az esti volt, mely félhét órakor vette kezdetét.

A légvédelmi riadó üvöltő szirénahangjára, a félrevert harangok kongására egyszerre kihunyt a házak ezernyi villanyfényes ablakszeme. Az uccákat nehéz, fekete lepellel borította be a sötétség. Az autókban és villamoskocsikban is kioltották a lámpát s dermedt várakozásban teltek a percek. Olyan kihalt, néma lett percekben belül az előbb még lámpák patákozó fényében fürdő város, mint ha egyetlen élő lény sem élne a rideg falakon belül. Az álláhatatlan sötétségben néma alakok surrantak el nesztelenül: a segédrendőrök és rendőrök. A fojtott, újult csendben egyszerre csak vészjelző kelepelésrel megjelent a város fölött a repülőgép. Öt kört

írt le s aztán tovább szállt. Hosszú félórás esend mult el s a kihalt város semmi jelét nem adta annak, hogy az uccákon meleg, lüktető emberéletek húzódnak meg a kapualjakban... szorongva, várakozásteljesen. Ez az esti gyakorlat már hűbb hangulatát tükrözve vissza egy bekövetkező esetleges légi támadásnak.

Hét óra előtt pár perccel ismét felharsant a »légvészély elmúlt« jelzése a szirénáknak. A harangok is megkondultak ismét, de ezúttal nem félreverte, hanem nyugodt, tiszta, rendes hangjukon...

A légi veszély elmúlt.

„Debrecen közönsége biztonságban érezheti magát”

A kitűnően megrendezett gyakorlatért minden elismerés megilleti lovag Malinovszky Alfréd alvezredet a 6. vegyesdandár légvédelmi parancsnokát és vitéz Boskó Mihály rendőrfőfelügyelőt, Debrecen város légoltalmi parancsnokát. Kettőjük munkája az egész város nyugalmát megszerezte, mert a tökéletes precizitással és mintaszerűen lefolyt gyakorlat azt bizonyította, hogy Debrecen légvédelme a legjobb kezekben van s minden intézkedés meg van téve, hogy a város lakosait a legveszélyesebb percekben is megóvják. De csak az elismerés hangján szólhatunk a légoltalmi segédesapatokról, segédrendőrökről is, akik a riasztó után a legrövidebb időn belül száz százalékig helyükön voltak s mindvégig kifogástalan munkát végeztek. De meg kell dicsernünk e helyen magát a rendőrséget is, mely példásan tartotta a fegyelmet. Szepesbélai Lám Dezső rendőrfőkapitányhelyettes és Zsóka József rendőrtanácsossal élén az egész tisztikar és a detektívek teljes számban résztvettek a rendfenntartásában s minden elismerést megérdemelnek kitűnő munkájukért. És őszinte elismeréssel kell adoznunk magának a közönségnek is, amelyik megértve az idők komolyságát, példás fegyelmettséggel állította magát a nagy ügy szolgálatába.

Lovag Malinovszky Alfréd alvezredes, légvédelmi parancsnok is a legteljesebb elismerés hangján szólott a gyakorlat lefolyásáról: — A gyakorlat — mondotta —

**Férfi átmeneti kabátok,
Női átmeneti kabátok,
Női ruhák,
Férfi ruhák, bőrkabátok
Óriási választékban!
Takarékosság bevásárló helye.
MAGYAR RUHAIPAR
Bika szálló.**

minden tekintetben kifogástalan volt. A figyelő őrsök jelentése idejében futott be s elismerésre méltó éberségükről tett tanúságot. A két nappali és egy éjjeli riasztás egyébként légvédelmi és légoltalmi célokat szolgált. Debrecen helyi légvédelmi szolgálata a látottak alapján tökéletesen kielégítőnek mondható. Az éjjeli gyakorlatnál is kitűnően működött a délkeleti figyelő őrs és kellő időben tett jelentést a központnak, ahol hírvétel után nyomban megszólalt a vezérszírén. A közönségre megnyugtató lehet a gyakorlat nagy sikere s ezek után állíthatjuk, hogy Debrecen légvédelme tökéletesen meg van oldva. Minden elismerésünk a fegyelmelzen, okosan viselkedő közönségé. *Ezúton hívjuk fel viszont az üzlettulajdonosokat, hogy a kirakatvilágítást további intézkedésig a légvédelem tökéletessége érdekében szüntessék be.*

Vitéz **Boskó Mihály** rendőrfőfelügyelő, Debrecen város légoltalmi parancsnoka szintén teljes megelégedését nyilatkoztatta.

— A figyelő őrsök, járőrök, segédrendőrök, rendőrök és maga a város közönsége egyaránt meleg elismerést érdemel. Csak a legjobbat mondhatjuk a légoltalmi segédszolgálat tagjairól, akik a riasztás után minimális időn belül 90 százalékban bejöttek. A segédrendőröknek pedig 100 százaléka bejött a hívójelre s a helyzet magaslátán állva töltötték be hivatalukat. Úgy ők, mint a figyelő őrs tagjai, akik hat hónap óta heti rendszeren át voltak foglalkoztatva, pompás, lelkiismeretes munkát végeztek.

Lám Dezső rendőrfőkapitányhelyettes, aki végig személyesen irányította a rendőrség és detektívek, valamint a tisztikar munkáját, ugyancsak elégedetten jelentette ki:

— Szépen, rendezten ment végbe a légoltalmi gyakorlat. Kitűnően parirozták a légoltalmi alakulatok a légi támadást. A fényesen sikerült próba nagy nyugalmat adhat a város közönségének.

A magunk részéről hozzátehetjük, hogy ez a közönség is megértve az idők szavát, minden tekintetben méltó fegyelmelzettséggel állotta ki a nagy próbát s komoly, történelmi időkben is méltóan fogja megállani helyét. (?)

Felavatták Bicskén Griger Miklós szobrát

Vasárnap a bicskei katolikus templom előtt avatták föl a község hat hónappal ezelőit elhunyt nagyevű plébánosának, Griger Miklósnak a mellé szobrát. Az emlékművet a falubeliek saját költségükön emelték s a templom előtti teret Griger Miklós nevével nevezték el. Söskut községben pedig, ahol 11 évig volt. Griger Miklós plébános a képviselőtestület tanácstermé- nek falán helyezték el Griger életnagyságú arcképét.

Irodai szaktanfolyam a Naményi Gyorsíróiskolában

A Naményi Gyorsíró, Gépíróiskolában „Irodai Szaktanfolyam” kezdődik. Állásba menőknek gyorsított kiképzés. Tanfolyam után államvizsga, állami hivatalokra is képesítő államérvényes bizonyítványt adott ki az iskola s a végzették majdnem valamennyien állásban vannak! Vidékről bejárónak 85 százalékos vasúti tanulók kedvezmény. (Rákóczi u. 17.)

Véres családi dráma Hajduszováton

Késsel szurkálta, baltával verte feleségét a 75 éves férje.

Véres családi dráma történt Hajdúszovát községben. Néhány esztendővel ezelőtt **Gulyás András** debreceni lakos megnősült és feleségül vette a 70 éves **Kapus Piroskát**. Az öreg **Gulyás** eladta debreceni házat és Hajdúszovára mentek lakni. Az asszony libával, kacsával próbált pénzt szerezni, de nem sikerült az értékesítés, tenyésztés és ezért állandó volt a vita, veszekedés. Az öreg gazda a ház árát nem adta ki a kezéből, pedig felesége ugyancsak kérte, hogy a kacsatenyésztéshez adjon pénzt.

Az öregek összeeszerkeztek vasárnap és a vége az lett, hogy a 75 esztendő **Gulyás András** késsel háromszor bedöfött 72 éves feleségébe és amikor

látta, hogy a sérülés nem veri le az asszonyt a lábáról, elővette a fejszét s azzal verte fejbe. A baltacsapások leterítették az öreg asszonyt, aki ájullan vérbeborítva maradt a földön.

A szomszédok a nagy lárámra elősiettek, értesítették a csendőrséget és az orvost. Az öreg **Gulyást** elfogták a csendőrök és őrizetbe vették.

Az orvos megállapítása szerint **Gulyás András** sérülése súlyos, életveszélyes. A máj mellett hatolt be a kés szúrás és a baltacsapás okozta koponyacsonttörések is súlyosak. A debreceni klinikára szállították be az öreg **Gulyásné**t, ahol azonnal ápolás alá vették.

Ember és gép jelentősége és aránya a hadviselésben

Ösödöktől fogva törekedett az emberiség arra, hogy erejét gépek felhasználásával növelje. A harcban is a fegyverek fejlődése fokozatosan visszaszorította a testi erő uralmát s tette jelentőssé az erkölcsi erőket.

Az ókorban használt fegyverek beszerzése nem okozott nehézségeket, könnyű volt pótolni a beállott hiányokat. A támadó és védő fegyverek technikája egyszerűen volt.

A puszkapör és lőfegyverek feltalálása hatalmas változást idézett elő. A fegyverhatás jelentőségében nyert, a harcászat ezzel függőviszonyba került. A tapasztalat mutatja, hogy az erkölcsi erők foka, az anyagi erők hatásával szoros és elválaszthatatlan kölcsönhatásban áll.

A tüzgépek beállításával egyre jobban felbomlik a haderők közötti fegyverkezési egyensúly. Egyre fokozódik az ipar háborús jelentősége. A felszerelés szaporodása, az anyagi szükségletek kielégítése erősen növeli a háborús költségeket. Súlyosbodnak a kiképzéssel szemben támasztott követelmények, megnehezedik a vezetés munkája.

A fegyverek fejlődése és szaporítása kihát a hadsereg összetételére is. Két harcátényezőnek — a lököerőnek és a tüzerőnek — az összehangolása, arányosítása képezi már a harcászat és hadseregszervezés vezérfonalát.

A francia forradalom a háborút az egész nemzet ügyévé avatja, néphadsereg lép a történelem prondjára.

A nagy hadseregek felállítását, mozgását, ellátását a gép, a vasút teszi lehetővé, mely a tömegmozgatás főszekője maradt. A otávirógép módot nyújt a vezetésnek az egymástól térben szétválasztott csoportoknak egységes akarat szerinti felhasználására, bevetésére, ezáltal a cselekvések összhangjának biztosítására.

A XIX. század végén rohamosan folytatódik a hadviselés mechanizálása. Egyre jelentősebb találmányok sorozata indítja meg ezt az átalakulást. A szállító szolgálatban még dominál a vasút, de már jelentkeznek a robbanó motorok. A gyáripart az automata gépek tömegesítés. Rohamosan fejlődik a tüzéség, a géppuska megjelenése pedig forradalmasítja a harcászatot. A hadigépek egész sorozatához csatlakozik a kormányozható léghajó és a repülőgép.

Az önműködő gépek elsősorban a védelemnek kedveztek. A támadásnak csak akkor van sikere kilátása, ha a védővel szemben erősebben és támadó gépek hatásában fölényt tud felmutatni. Ennek felismerése diktálja a haderő gépesítésének tempóját. Folyik ugyan mindenütt a hadseregek mechanizálása, de a szükséges fölény nincs biztosítva a támadó számára. Ez idézte elő az állásharcot, mely a táma-

dó részéről az áttörésre való törekvést követte. Az áttöréshez mély tagozás, fegyverzetű és anyagi fölény, hatalmas tűzoltalom szükséges.

A hihetetlen nagy anyagfogyasztás szükségessé teszi, hogy a hátszág egyetlen nagy hadianyag gyárrá alakuljon át. Így folyik a gazdasági háború is, ahol a sorompó a harcos és polgár között megszűnik.

A harcászat a gépek hárcaává vált, de nem lehet minden a gépre alapozni, mert a gép ura és megteremtője az anyag borzalmas tombolásában is helyt állani tudó, bátor ember.

Tudjuk a világháborúból, hogy a gépek és anyag, jelentőségben egyenrangúak az erkölcsiakkal. Nagyhatású támadó gépet állít be minden hadsereg fegyverzetében, szaporítja a harcikosikát, légi erőket, motoros kötelékeket stb., de gátat szab ennek az ország anyagi (ipari) teherbírása. A gép sok embert pótol, de viszont a hátszágban sok szakképzett kezet fog le. Ez is korlátozólag hat a gépesítés mérvére.

A gépek kimagaslóan fontosak lesznek, de az ember örök harcos tulajdonságai: bátorság, kitartás, önzellenesség, hazaszeretet és fegyelem változatlanul döntő tényezők maradnak. A gépekkel ember teremtette, ember irányítja, a brutális gép felett csak az emberi géniusz diadalmaskodhat.

A cannesi polgármester pompásan szórakozott a Hortobágyon

Beszámoltunk arról, hogy a cannesi polgármester, aki Szendy Károly budapesti polgármester vendége, a Hortobágyra is ellátogat. Társaságában volt P. Pons, a cannesi idegenforgalmi hivatal igazgatója. Az illusztris vendég és társasága a csárdába érkezés után ekhős szekérre ült és úgy indultak a pusztára megtekintésére. A látóvalók annyira lenyűgözték a társaságot, hogy teljes három órát töltöttek szekéren, hogy mindent jól megnézhesse a pusztán. Az idő igen kedvező volt és pompásan szórakoztak a vendégek.

Az izes magyar ebédhez délután 3 órakor érkeztek vissza a csárdához. Sokat beszélt a polgármester a pusztára csodáiról, nagyon tetszett neki a bika gulya, melyben 120 gyönyörű bikát őriznek. Elutazás előtt eszébe jutott a cannesi polgármesternek, hogy van egy hortobágyi pásztor ismerőse, akivel a budapesti kiállításon találkozott. Azonnal kocsira ült és meglátogatta Lőrincz gulyást, kezét fogott vele, megkínálta ciga-

rettával és úgy indult Budapestre. A rivierai polgármester szabályszerűen vizitelt a hortobágyi gulyásnál, akivel egyszer már találkozott a szép budapesti kiállításon.

A Légoltalmi Liga debreceni csoportjának gyűlése

A Légoltalmi Liga helyi csoportja, bétfőn délután az Ipartestület dísztermében tartotta ezévi közgyűlését. **Nemes József** ezredes, a debreceni csoport ügyvezető elnöke bevezető szavaiban hangoztatta, hogy a Légoltalmi Liga helyi csoportja összehívta ideí ülését, hogy azok, akik megjelentek nyugodtabban távozhasanak el. Majd a Nemzeti Hírszék elmondása után **V. Both Gyula** ezredes kerületi elnök szavaival **Smogrovits Ernő**, megválasztott elnök nyitotta meg a gyűlést. Majd **Nemes József** ezredes ü. v. elnök beszámolt a Légoltalmi Liga nagyjelentőségű munkásságáról. Adatokkal mutatta be a Liga működését. A tüzoltóaktanyában sített tanfolyamon hatvanhat egyén lett alkalmas házcsoport parancsnokok kiképzésére. Öt tanfolyamot szerveztek meg s kiképeztek 988 házcsoport parancsnokot. Most öt új tanfolyam kezdődik, 114 hallgatóval. A Légoltalmi Liga debreceni csoportjának van négy alapító, 143 pártoló és 12.166 rendes tagja. A Liga megtette kötelességét, megfeszített munkával építi ki Debrecen biztonságát. Ma már komoly veszély esetén 24 segélyhely áll a közönség rendelkezésére a város különböző pontjain. Intézkedtek a közművek megemmisítése esetén történő vizellátás módoszataira nézve. A központtól kapott tizenkétezer légvédelmi utasítás kiképzését a háztulajdonosoknak cserkészek útján már megkezdtek. Munkájában a magyar ember iránti testvéri szeretet vezérelte a Liga vezetését, az az elgondolás, hogy veszély esetén mentől több embert megmentenek.

Hajdú József ezredes ismertette a Légoltalmi Liga költségvetését, majd megválasztották a tisztikart. Elnökké ismét **Nemes József ezredes** választva. Az elnöki tanácsba 250 rendes és 250 póttagot választottak. Az elnök zárószavaiban köszöntött az alapító tagok között az okleveleket, melyet **Bodroghy László** ny. alezredes, **Kontsek Kornél** nagykereskedő, a **Magyar Nemzeti Bank** debreceni fiókja és az **Alsószabecsi Armentesítő Társulat** részére állították ki.

Többek felszólalására **Nemes** ezredes közölte, hogy a város különböző pontjain a jövőben három szírnéa lesz felállítva, hogy hangjukat a legtávolabbi külsőségeken is meghallhassák. Debrecen négy sarka viszont léghárrító útegek felállításával lesz megvédve.

V. Both Gyula ezredes, aki évek óta propagálója Debrecenben a légoltalmi kérdésnek, előadásokat tart, buzdít s igyekezett felróni a társadalmat ezzel a mai időkben annyira fontos kérdéssel szemben nagyértékű útmutatókat nyújtott a közönségnek. Ismertette Debrecen kiürítésének a tervét légitámadás esetére s kifejtette, hogy erre nézve szinte kínálkozik alkalmas helynek a Debrecen körülölelő tanyavilág. A nagy figyelemmel hallgatott értékes fejtegetések után **Nemes** ezredes elnöki zárószavaival ért véget a gyűlés.

— **Apácaruhába bujt kémeket fogtak egy pestkörnyéki állomásán.** A két apácaruhás az állomásfőnökkel beszélgetett és beszéd közben a Talbot Centrale vonaláról érdeklődtek. Gyanús lett az állomásfőnök előtt a két „apáca”. Csendőrökkel igazoltatta le és kiderült, hogy az apácaruha alatt két férfi volt. Bekísérték őket Budapestre, mert kémgyanasuk.

HIREK

Mindenben első
a „Debreczen”

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata
szeptember 25-től október 2-ig:
»Kisgyő, Piac u. 31. Telefon: 30-95. — »Magyar Korona, Péterfia u. 10. Telefon: 16-06. — »Csillag, Árpád tér 1. Telefon: 29-82. — »Sas, Hatvan u. 70. Telefon: 11-39. — »Szent Háromság, Homokkert, Szabó Kálmán uca 14. Telefon: 17-09.

MENTŐK TELEFONSZÁMA: 04.
RENDŐRSÉGI TELEFON: 20 45.

„Dolgoztass,
hogymint dolgozhass”

Szeptember 27

— 1914. Az 1914. évi Són és Visztula menti őszi hadjáratban volt a szeptember 24-től október 11-ig tartó fősomlyarországi első orosz betérés. Ez alkalommal a m. kir. marosvásárhelyi 22. honvéd gyalogezred az oszt. rak-magyar 2. hadseregbe volt beosztva és a kolozsvári 33. honvéd gyaloghadosztály kötelékében harcolt. Szeptember 26-án az ezred az uzsoi házó birtokáért vívott harcokban lendületes támadással verte vissza a Fenyves-völgy községet és a környező magaslatokat megszállva tartó közkezeseket és elfoglalta a Malomrét-től délre lévő 898-as magaslato. Itt heves harcok folytak, amelyekből a vitéz 22-es honvédek kerültek ki győztesen.

— 1914. Przemysl első körülvárosa idején ezen a napon ment végbe a m. kir. szegedi 23. honvédhadosztály első kitörése déli irányba, a nyugat felé terjeszkedő ellenség megzavarására. Céljának sikeres elérése után a városparancsnokság a hadosztályt visszarendelte.

— 1916. A 200. honvéd gyalogdandár az 51. honvédhadosztály kötelékében Kereszténysziget falutól kiindulva támadta meg a Dreispitz Wald-ot megszállva tartó románokat. (2. és 44. román gyalogezredek.) A román állásokat elfoglalva, üldöző s lendületes előretöréssel a Nagyszében—Pokláka-i műtől levő második román állást is elfoglalta. Ekkor a románok ellentámadásba mentek át. Ezeket azonban a honvédek visszaverték. Ezekben a harcokban különösen a 300. honvéd gyalogezred tüntette ki magát.

x Ovodás gyermekek beiratása német délelőttökre, iskolásoknak délutáni nyelvtanításra Batthyány uca 16. Német Gyermekotthon.

— Gömbös Gyula-serleget avat Imrédy miniszterelnök. A pesti Vigadó összes termeiben a Gömbös Gyula Társaság, október hó hatodikán este fél-kilenc órakor felejthetetlen emlékvégre halálának évfordulóján emlékvacsorát rendez. Ezen a vacsorán avatják fel a művészi kivitelű emlékszerleget, melyet Sztranyavszky Sándor földművelésügyi miniszter adományozott a Társaságnak. A serlegavatóbeszédet vitte Imrédy Béla miniszterelnök, a Gömbös Gyula Társaság díszelnöke mondja. A vacsorán csak meghívottak vehetnek részt.

x Díjtalan angol, francia, lengyel, német, orosz román nyelvtanfolyamok és olcsó rajztanfolyam kezdődnek október elsején az egyetem Népszerű Főiskoláján, telefon: 25-00.

A legolcsóbb, legjobb, legszínvonalasabb szórakoztatást nyújtja a Csokonai Színház! Jegyezzen bérletet!

— Megoperálták a kormányzó leányát. Gróf Károlyi Gyuláné könnyebbtermészetű műtéten esett Horthy Paulette pár nap előtt át. Gyógyulása zavartalanul halad előre, úgy hogy rövidesen elhagyhatja a Faszor-szematóriumot.

x Szeplő, májolt ellen Rózsa arc... es, doboz 1.20. Jóna és Jóna utóda Somogyi Drogéria, Kossuth uca 6.

— Birói talár bevezetését sürgették az országos birói és ügyészi kongresszuson. Vasárnap tartották meg Székesfehérvárott az országos birói és ügyészi kongresszust, melyen kétszáz-an vettek részt. Elhatározták, hogy a birói talár bevezetését szükségesnek tartják és ezért felkértek az igazságügyminisztert, hogy teljesítse a kérést. A jövő évi kongresszus Szombathelyen lesz.

— Előkelő esküvő volt tegnap Budapesten. Ekkor esküdött egymásnak örök hűséget Bogáthy-Bogen Erna volt olimpiai vívóbajnok és Gerevich Aladár vívóbajnok, Bogáthy-Bogen Ernát sokan ismerik Debreczenben, hiszen édesapja, Bogáthy-Bogen Ernő ezredes sokáig Debreczenben teljesített szolgálatot. Az ifjú párnak sokan gratuláltak Debreczenből.

— Különös haláleset történt a székesfehérvári bejelentő hivatalban. — Heim György 66 éves nyugdíjas tisztviselő kitöltötte a kijelentőlapot gondosan és átadta azzal, hogy rövidesen ügyis meghal. Átvették az ívet és az öreg vasútas hirtelen összeesett s meghalt. Szívbenulás ölte meg.

Valódi Hardtmuth-féle fekete kávéházi táblák olcsón kaphatók a »MÉLIUSZ-NAI.« Telefon: 32-70.

— Nem ment a kapu alá: 15 napi elzárás. Budapesten tegnap délelőtt a légvédelmi riasztás időpontja alatt a Baross uca és a József körút sarkán Lia Erzsébet szakácsnő, aki a Kisfaludy uca 5. számú házban lakik, nem tett eleget a lakosságot kötelező rendeletnek. A szirénajelzés elhangzása után nem volt hajlandó kapu alá menni és a rendőri felszólításnak ellenszegült. Lia Erzsébetet előállították a VIII. kerületi kapitányságra, ahol ügyében azonnal megtartották a kihágási tárgyalást. Tizenöt napi elzárásra és húsz pengő pénzbüntetésre ítélték. Lia Erzsébet az ítélet ellen fellebbezett.

IRÓGÉPEK HURAY, JAVÍTÁSA 1parkemara 7: 17-93

— Az újvilág magyarjairól beszélt prédikációjában Béky Zoltán trentoni magyar lelkész, Budapesten a Kálvintéri templomban. Hangsúlyozta, hogy hiába virágozott ki az újvilági magyarok kezében a koldusbot, mégis hazavágnak. Az amerikai magyarokat égeti a vágy, hogy még egyszer hazatérjenek magyar földre.

— Páris felkészült a légvédelemre és negyvenháromezer pincét találtak alkalmasnak óvóhely céljaira. Százötven bűgő és háromszáz rendőrségi szirénát szereltek fel. A párisi tűzoltóságot haterőtszáz fővel megerősítették. Az intézkedéseket is megtették, hogy vidékre vigyék a nép egy részét, hogy csökkentsék a népsűrűséget a fővárosban.

x Tanulmányutamról rengeteg újtással hazakerkeztem. Kiss Böske, Svetits, Piac uca 43. szám.

x Vattay Margit tánciskolájában, október hó másodikán főiskolai, 12-én diákkolon kezdődik. Kossuth uca 11.

x Október elsején kezdődnek angol, olasz, német nyelvtanfolyamaim, 50 fillér egy óra. Piac uca 49. szám, szerkesztőség.

— Elkészült az otthoni hangosmoz, melyet már nagy tömegekben gyártanak a németek és az angolok. A készülék ára 150 márká és teljesen zavartalanul működik. A műsorokra előfizetni lehet.

Bukaresti kereskedőt tartóztattak le Budapesten, mert ékszereket akart átcsempészni a határon. A román kereskedő, Heller Lipót a trieszti gyorsvonattal akart kicsempészni nyolcvan ezer pengő értékű ékszer és aranyat. A kereskedőt letartóztatták.

HAJFESTES? DAUER? KOZMETIKA? Bizalommal keresse fel Debreczen legrégibb szaküzletét. KOMAROMINE, Bika-bérház, — telefon: 19-56.

— A svédek megkísérelték a haderő békelétszámát a tengerészetnél, partvidéki őrletekkel is megerősítéseket eszközöltek.

x Divatfűzők a legújabb model szerint készülnek Bornyinéknél — Barna u. 12.

— Az amerikai hadsereg részére többmillió dollár póthított folyósítanak, hogy a szárazföldi és tengeri haderőt tovább fejleszteni tudják. A tényleges hadsereg létszámát emelik és a nemzeti gárda létszámát is növelik.

x Zongoratanítást vállalok zenaiskolai módszerrel. Hatvan u. 24. Unitárius ház, első ajtó.

— Felakasztotta magát, mert nyomorék volt és nem mehetett el katonának. Sós Gábor 23 éves hajdúsámsóni legény. A tanya melletti akácára akasztotta fel magát. Ott találták meg-halva.

x „Ineció Rapid“ a hajfestékek királynője. Egyedárusítás Debreczenben fodrászok és privát vevők számára Komárominéknél, Bika-bérház, telefon: 19-56. szám.

— Elmarad a mára hirdett állami loárverés. A napokban illetékes hely árverési hirdetést tett közre, mely szerint ma a fővárosban kimustrált állami lovakat adnak el árverésen. Mint illetékes helyről közlik, hogy ez az árverés bizonytalan időre elmaradt.

— Meghalt Blaskovics professzor. Dr Blaskovics László egyetemi tanár, a budapesti egyetemi szemklinikai igazgatója, a magyar tudományos világ egyik legnagyobb büszkesége és értéke, tegnap hajnalban, néhánynapos betegség után, váratlanul és tragikus hirtelenséggel meghalt. Elhunytá nemcsak hazai tudományos életünket, hanem az orvosi rendet sújtja, hanem érzékenyen érinti a világ szemorvosainak összességét is, akik benne a legnemesebb embert s a természetnek egyik legbebecsültebb képviselőjét tisztelték. Hatvannyolc évet élt.

— Vasutas szövetség táviratban üdvözölte Mussollnit. Magyar Vasutasok Országos Szövetsége elnökségének üdvözlő táviratához csatlakozva, a debreceni kerületi elnökség a hozzája tartozó vasutasok ezrei nevében, a csehszlovákiai nemzetiségek örendelkezősi joga mellett hátor kiállításáért Nagyméltóságodat hátaltel szívvel üdvözöl és munkájára Isten áldását kéli.

— Alkoholisták, akik gyomorhurutban szenvednek, elvesztett étvágyukat napi kb. 150 gramm természetes Ferenc József keserűvíz használata következtében gyakran meglepő rövid idő alatt visszanyerik. Kérdezze meg orvosát.

ANYAKÖNYVI HIREK

Születések: Szilágyi István erdőleptető, fiú Imre. Czinege Ferenc földműves, fiú Ferenc József. Balogh Lajos lakatossegéd fiú Lajos. Dr Szilágyi János fővárosi ü. tiszt, fiú László Lajos. Harsányi János kocsis, leány Katalin. Szőlősi Mihály gyári m., leány Emma. Berán István vill. szer. s., fiú István. Páskuly Mihály ny. MÁV fűtő fiú Mihály. Biró László Hangya ellenőr, leány Gyöngyvér. Novotni Kálmán napszámos, fiú János József. Dr. Dolleschál Frigyes egyet. m. tanár, fiú Pál, Alfréd.

Halálozások: Kónya Lőrinc nyug. MÁV segédtiszt, 57 éves. Markolt István napszámos, 20 éves. Antal Sándorné 33 éves. Zöld Istvánné Zombor Eszter 79 éves.

Eljegyzések: Bocsovs Péter ácssegéd Vesendi Juliánna. Kelemen Mihály gazd. mindenes—Kecskés Eszter. — Erendits Endre gazd. szaktanító—Gabor Irén.

— Az angolok üvegéből építettek egy kórházat Bognor Regis-ben és a céljuk az üvegkórházzal, hogy teljesen átvilágítsa a nap, melynek sugaraitól a betegek gyorsabb gyógyulását várják.

— Örlizetbe vettek 30 tőzsdést vasárnap a valutarendőrség detektívjei tiltott üzelmek miatt. Megállapították, hogy a tőzsdéi razzia folyamán ennél a harminc egyennél több mint 200.000 pengőt érő engedély nélküli valutát találtak.

— Egyéni és nemzeti nagyság csak áldozatból nő ki — mondotta a Szent Gellért ünnepségen Glattfelder püspök. Vasárnap tartották meg a Szent Gellért ünnepséget a tabáni templomban és utána körmenet indult a Gellért szoborhoz. Az ünnepi beszédet a esanádi püspök mondotta el a szobornál.

— Megtalálták a telefonfülkében hagyott 21 ezer pengőt. Schwarz Miklós 50 pengős havi fizetésű budapesti benzinkutkezelő a becsületes megtaláló, aki a Vilmos Császár uti telefonfülkében meglelte a ropogós százakkal tele akatáskát. A tulajdonos, Günz József tapolcai kereskedő az eredetileg kitűzött 3000 pengő jutalmat leajkudta 2000 pengőre, mert a megtaláló négy nappal később jelentkezett s ezalatt állítólag sok költsége volt a kereséssel.

— A vonat kereke összezúzta lábát. Kovács Géza tűzért súlyos szerencsétlenség érte vasárnap este a Nagyállomáson. Az egyik tolató vonat kereke keresztül ment a lábán és összezúzta. A közrendészeti kórházba szállították be.

— Fejberugott a ló egy gyereket. Katona István 9 éves gyermeket, Torockó uca 39. szám alatti lakost az Alföldi Téglyagyár mellett levő térségen fejberugta egy ló. A gyermeket agyrázkódással és koponyaalapi töréssel szállították a sebészeti klinikára, ahol műtétet hajtottak végre rajta.

Hazánkban derült és csendes idő uralkodott, a hőmérséklet általában 22—24 fokig emelkedett.

Jóslás: Gyenge szél, többnyire derült idő, a hőmérséklet kissé emelkedik.

Próza darabban is döntő sikert aratott az új szintársulat

A Pestszenterzsébeten szereplő debreceni Csokonai Színház új operettgyűjtésének minden várakozást felülmúló nagy sikere — melyet a bemutatkozó darabbal: a »Legyen úgy mint régen volt«-tal arattak — hosszú időt adott a prózai együttesnek a bemutatkozó darabra: a »Hatodik emelet«-re való készülésre.

A »Legyen úgy mint régen volt« 16-ik előadása után aztán sor kerülhetett a prózai együttes vezető színészeinek is a bemutatkozásra.

Mindjárt meg is állapíthatom, hogy ez a bemutatkozás nagyon előnyösen történt. Nagyon tetszett az erszébeti közönségnek — mely nem nagyon kedveli a prózát — a »Hatodik emelet« előadása.

Ebben a darabban megatkozott be az új drámai szende: Moory Lucy, igen nagy sikerrel. Bensőséges, szívvel lélekkel teli alakítást nyújtott. Nagy erőssége lesz az együttesnek.

Bálint György az új szerelmes színész is egy csapásra meghódította a közönséget. Meleg behizelgő organuma van.

Nagy Endre már volt a Horváth társulat tagja. Mióta távol volt, sokat fejlődött. Játéka leegyszerűsödött, ami előnyére válik.

Horváth Ferenc kiesi szerepében is remek alakítást produkált. Hamvay Lucy, aki ugyan az énekes ensemble tagja, ebben a darabban is kitűnően megállta helyét.

A régi együttes tagjai: a nagyszerű Halassy Mariska, a mindig kitűnő Szabó Ernő, a minden szerepében jót nyújtó Mányai Lajos, nagyban segítettek az újakat a siker kiharcolásában.

Megállapíthatom azt is, hogy a fiatal Kamarás Gyula rendezői téren is megállja helyét. A Hatodik emelet volt első önálló rendezése: nem vallott vele szégyent.

Az új prózai színészek a régiékel összevetve, úgy vélem, kitűnő előadásokat nyújtanak majd a debreceni közönségnek.

F. F. A.

Öngyilkos lett Kassák Lajos író felesége

Megdöbentő tragédia történt vasárnap délután Kassák Lajos író budapesti. Bulevar ucca 19. szám alatti lakásán, ahol az író feleségével, a művészi életben Simon Jolán néven ismert szavalóművésznővel és édesanyjával élt együtt. Kassák Lajosné a konyhában megnyitotta a gázesapport és mire rá táltaláltak már meghalt. Az öngyilkosságot az idős Kassák fedezte fel. Kassák né bucsulevelet hagyott hátra, melyben tettének okául betegségét hozta fel. Azutóbbi időben a kiváló szavalóművésznőt ugyanis súlyos izületi csúsz kizozta. Kassák Lajos, aki kora reggel eltávozott lakásáról, csak az esti órákban szerzett tudomást a megdöbentő tragédiáról.

Megszűnt a teherforgalom Csehszlovákia felé

A Magyar Királyi Államvasutak igazgatósága, tekintettel az általánosan ismert forgalmi helyzetre, a Magyarországból Csehszlovákia felé irányuló mindenemű szállítmányok felvételét be-

szüntette. Azokat a szállítmányokat, amelyeket eddig más államokba Csehszlovákia felé továbbított, az Államvasutak más irányban továbbítja.

Beregszászon csendőrkordon veszi körül a dragonyos ezred kaszárnyáját

Varsó, szept. 26. (Lengyel TI.) Morvaosztravában kommunista és cseh nemzetiségű alakulatok szigorú ellenőrzést gyakorolnak a behívottak lakásain. Sok lengyelt letartóztattak. A morvaosztravai vendéglők és kávéházak teljesen üresek. Teschen közelében az oroszokkal mozgósított magyar

tartalékos csapatok rendőri kísérettel érkeznek meg. Beregszászon a 12. dragonyezred kaszárnyáját csendőrkordon vette körül gépfegyverekkel, ami nagy nyugtalanságot keltett a német katonák között. Hír szerint azt tervezik, hogy Magyarországra menekülnek.

Özönlenek a katonakötelesek és menekültek a Felvidékről

Balassagyarmat, szept. 26. A határon tegnap is több magyar család menekült át. Elbeszélésük szerint a csehek rekvizálás ürügye alatt teljesen kifosztják a Felvidéket, elhajtják a gazdák barmait és még a baromfiakat is elviszik. Az elmúlt napokban az összes szekereket kőfuvarozásra rendelték ki. Amikor a szekereket megrakták, a határ felé vezető útra irányították őket. Itt keresztbeállították a szekereket, a lovakat kifogták, majd a szekerek kerekeit kiütötték és kőtorlaszok othagyták az úton.

Beregszászban 162 katonaköteles férfi átlépte a határt. A cseh csendőrök tüzeltek a menekülőkre. A cseh katonaság a burgonyát ezen a vidéken is kizsedi a földből és Csehszlovákia belsejébe szállítja.

Az Ipolyon öt cseh katona szökött át teljes fegyverzetben. A katonák közül három magyar, kettő pedig szudétanemzetiségű.

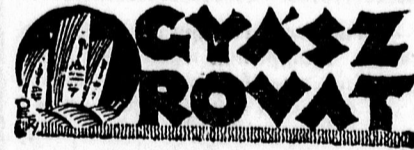
Az egész Felvidéken az összes iskolákat bezárták s ideiglenesen

laktanyákká alakították át. Az élelmiszer üzletekből minden árut eltűntettek. Zsir és szalonna nem kapható.

A Pozsonyba bevonult magyar nemzetiségű csehszlovákiai katonák a Horthy induló és a Himnusz hangjai mellett járják be a várost. A városban s környékén a közlekedés teljesen megbénult. A gépkocsikat és lovakat elvitték. A távbeszélő s távirószolgálat csak a katonaság számára működik.

Kárpátaljáról érkező hírek szerint a rutének között ismét fellángolt az eddig is változatlan hűség magyar testvéreik iránt. Követelik a békeszerződésben számukra biztosított önrendelkezési jogot és biznak abban, hogy fel szabadulnak a csehek eddigi elnyomatása alól.

Prága, szeptember 26. Prágában a mozgósítást kiterjesztik a legszélesebb néprétegekre is. Délután négy órakor a prágai rádió felszólított minden hadirokkantot, jelentkezzenek önkéntes segítőszolgálatra.

Kónya Lőrinc nyugalmazott MÁV segédtiszt életének 57 évében elhunyt. Temetése ma délután négy órakor lesz a Köztemető 2. A) ravatalozó terméből. Lakás: gróf Leiningen ucca 9. Temetését: Bartha vállalatja végzi.

Özv. Zöld Istvánné szül. Zombor Eszter 79 éves korában meghalt. Az elhunytat István, Róza s Mihály gyermekein, kívül unokáit: Mihály, Lenke, Irénke és Géza, továbbá egyetlen testvére özv. Nyilas Józsefné családjával gyászolják. Lakás: Teleki ucca 88. sz. Dankó temetkezési intézet.

Faragó Péterné Barna Mária, 70 éves korában elhunyt. Temetése kedden délután három órakor lesz a köztemetői ravatalozó terméből, református szertartással. Lakása: Virág u. 3. sz. Pusztai temetkezési intézet.

Imrédy Béláné két házat adott át sokgyermekes családoknak. Vitéz Imrédy Béláné vasárnap délután a szolnokmezei Veszély községben, bensőséges ünnepség keretében adta át két sokgyermekes családnak a nekik kiosztott kis családi házat. A házakat a Falusi Kislakásépítő Szövetkezet ajánlotta fel a kormányzó né családjához vezető akciójára. A miniszterelnök feleségét Mikecz Ödönné, az igazságügyminiszter felesége kísérte el a szolnokmezei útjára.

Táviratok

London, szeptember 26. Itteni politikai körökben úgy ítélik meg a helyzetet, hogy a szudétanemzet vitát az erőszak alkalmazása nélkül is meg lehet oldani és Csehszlovákia továbbra is hajlandó lesz áldozatok árán is a békes elintézés útját nyitva tartani.

Páris, szeptember 26. (MTI.) Daladier az esti órákban részletesen ismertette Lebrun elnök előtt a londoni megbeszéléseket. Bonnet külügyminiszter viszont az angol és amerikai nagykövetet tájékoztatta. Valószínű, hogy az államtanács összehívására csak kedden kerül sor.

Páris, szept. 26. (Havas.) Szerdán reggel tíz órakor Lebrun köztársasági elnök vezetésével államtanács lesz az Elysée palotában.

London, szept. 26. (MTI.) Hull, az Egyesült Államok külügyminisztere a sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy az amerikai állampolgárok azt a tanácsot kapták, hogy utazzanak el Franciaországba.

Bukarest, szept. 26. A félhivatalos „Romania” ma reggeli száma közli Comnen külügyminiszternek Bukarestbe való visszaérkezésekor tett nyilatkozatát.

Comnen a román lap tudósítója előtt a következőket jelentette ki:

— Nyugodtan térek haza. Higgyék el nekem, ha mondom, hogy nincs ok aggodalomra. A helyzet legnagyobb részét máris tisztázódott és a legközelebbi napokban pedig teljesen tisztázódni fog.

Berlin, szept. 26. Borisz bolgár király, aki a múlt hetet Németországban töltötte, vasárnap este elutazott Berlinből, hogy visszatérjen Szófiába. A berlini pályaudvaron az elnöki hivatal államtitkára, Meissner dr. bucsuztatta. Ott volt a bolgár követség egész személyzete is, Draganov követtel az élen.

A gabonatözsden

tegnap a zsidó ünnepek miatt nem volt forgalom.

SERTÉSVÁSÁR.

A tegnapi napon megtartott ferencvárosi sertésvásárra összes felhajtás 4251 darab volt. Vásári állományból angol hússertésfelhajtás 657 darab. A vásár irányzata: zsirsertés élénk, más fajta lanyha. Árak: uradalmi zsirsertés páronként 340 kilón felül 116—118 fillér, kivételes 119 fillér, szedett sertés I. 108—112 fillér, kivételes 114 fillér, szedett sertés III. 90—94 fillér, exportzsir márkázott 164 fillér.

— Függetlenségi Köri „Kálászgárda” szombaton, október elsején tartja nagyszabású táncestélyét, Hunyadi u. 2. alatti helyiségében, este 8 órától. reggel 5 óráig.

DEBRECENI SERTÉSVÁSÁR.

A tegnapi napon megtartott debreceni sertésvásárra felhajtottak 294 darab kővér sertést, ebből elkelt 289 darab. Sovány sertést felhajtottak 606 darabot, elkelt 82 darab. Árak: élőszűlyban, különként értendő: hizlalóbeli nehézsertés 104—106 fillér, középnéhez 102—104 fillér, szedett nehézsertés 96—104 fillér, szedett középnéhez 90—96 fillér, könnyű 88—90 fillér, soványkoca 85—95 fillér, süldő 95—105 fillér, hússertés 85—95 fillér, választott malac páronként 18—25 P. Irányzat igen élénk.

SPORT

Sporthíradó

A DEBRECZENI sporthírszolgálat jelenti:

A Nemzeti Liga vasárnapi eredményei: Hungária—Ferenfváros 3:0 (1:0). Gyenge játék, a Ferenfváros le van törve, csatársora csak vergődött és úgy látszik — nem tudják pótolni Toldit sem. A Hungária győzelme megérdemelt. — Ujpest némi szerencsével nyert 3:0 arányban Szolnokon a Szolnoki Máv ellen, Szegeden a Szeged 2:0 arányban a Zugló ellen és a Phöbus 2:1 arányban győzött a Budafok felett. Bocskai—Salgótarjáni SE 8:0 (6:0).

A bajnoki tabella állása:

1. Hungária	5	5	—	15:6	10	
2. Káposztás	5	4	1	—	19:7	9
3. Ujpest	4	4	—	—	13:4	8
4. Nemzeti	5	3	2	—	16:5	8
5. Budafok	5	2	2	1	6:5	6
6. Szeged	5	2	1	2	9:7	5
7. Phöbus	5	1	2	2	9:7	5
8. Szolnok	4	1	1	2	6:9	3
9. Elektromos	5	1	1	3	9:17	3
10. Ferenfváros	2	1	—	1	8:4	2
11. Taxisok	5	1	—	4	17:14	2
12. Bocskai	5	1	—	4	10:11	2
13. Zugló	5	—	2	3	7:24	2
14. SSE	6	1	—	5	8:28	2

Javult a Bocskai: akár kétszámjegyű lehetett volna a győzelme. A Salgótarjáni SE gyenge s emellett tisztátalanul játszik és így pótolja pár játékos a tudásbeli fogyatékoságot. Ennek eredménye, hogy Kertes igen súlyosan megsérült és Hajdu is rugást kapott. Tehetetlen, gyenge játékvezető és gyenge határbíró — így jellemezhetjük a vasárnapi stadion csatát...

Ezer néző nem sok, sőt kevés labdarugómérkőzésen és mégis mindössze ennyien voltak kint. Pedig a vénasszonyok nyara teljes szépségében és melegségében pompázott — gyönyörű most a Nagyerdő — és már ezért is érdemes lett volna kimenni. Ott volt a közönség sorában Losonczy István főispán felesége és dr. Kölcsey Sándorné, a polgármester neje társaságában.

Tízes rohamokkal kezd a Bocskai, látszik, hogy javult a csapat és akár 18. perc, Hajdu beadását Takács befejeji. Egy perc múlva: Horváth—Hajdu zsinórpasszt ad Takácsnak és a kitűnő szöke csatár egyből vágja a hálóba a labdát. (2:0). A nap legjobb gólya. Majd védelmi hiba után Horváth eredményes. Pásztói is segédkezett neki a góllövésben. 28. perc, szöke eredményes: Kertes védés közben morri esemény: Kertes védés közben fejberugja Somogyi jobbszélső, Kertes eszméletlenül viszik ki, agyrázkódás: sírva rohan oda ápolni bájos felesége. Helyette Elek a kapus — mindjárt szépen is véd. — Pásztói a fedezet. 38. perc, a csonka Bocskai is eredményes, jó akció után Horváth lögött. (4:0). Kertes közben magához térítik, visszaül a kapuba. Ennek öröme jó Bocskai támadás: Hajdu megy át négy emberen és a hálóba gurít (5:0). Az utolsó percben Takács tör ki és bár két hátvéd is nyomja, akadályozza, éles lögött. (6:0).

II. félidőben: 17. perc. Sarokrugás, a kitűnő Hajdu ível kapura, a hosszú szöke Pásztói befejeji. (7:0.) Majd a partjelző kelt izgalmat, tévesen inti le háromszor Markost lesállítás miatt és a gyenge játékvezető bedől. Végre Markos félpályár indul el és kicslez mindenkit és lö. (8:0.) Közben Hajdut lerugják, de a száználmasan vergődő játékvezető még büntetést sem ítél. A tömeg zug. A 30. percben Kertes védés közben Vince esatár halántékra rugja, összeesik a kapus. Két orvos, dr. Hernády Mihály tisztiorvos és Forbáth dr. veszik ápolás alá. Nagyon veszélyes az eset: a kapus eszméletlen, művészi kihagy. a szöke szinte fenn-

akad, kámfor és hasonló injekciókat kap és tíz perc múlva tér magához valamennyire és igen nagy fájdalomról panaszkodik. Lemegy a pálya szélére Losonczy István főispán is dr. Kupinszky Sándor tanácsnok kíséretében és részvétellel érdeklődik a kapus állapotára. A közönség meleg rokonszenvvel nézi a sportszerető népszerű főispán figyelmes ténykedését.

Közben még folyik a játék, különösebb esemény: a mentők viszik el Kertes, a játékvezető idegesen, halotthallóan siet öltözőjébe. A közönség fűtöli... És még azt sem lehet mondani, — hogy jótalanul...

A Bocskai 8:0 (6:0) arányban győzött és ez mindennél szebben beszél. Javult a csapat, gólratörőbb és nagyobb feladatokra is képes. A legjobb Takács és Hajdu, azokívül Kertes is, amíg meg nem sérült. Kimondott gyenge poszt most nem is volt. Horváth, ha nem is klasszis, de megfelelt.

Az SSE — schol se. Gyengécske, még az ujonge kapus és a balszélső Szaffián vált ki.

Juhász Attila játékvezető ötös érdemelt: teljesen kiengedte a kezéből a mérkőzést, tévesen ítélkezett és inkább a Bocskaiat sújtotta és az egyik partjelző is igen gyengén funkcionált ráadásul, Juhász Attilát fel is jelenti a központnál a keleti Játékvezetők Testülete. Csokorba gyűjti sorozatos hibáit és remélhetőleg sokáig pihentetik. Büntetésképpen...

A Nemzeti Bajnokság B. osztályában a DVSC mezőtűri játéka elmaradt. A meglepetés, otthonában kapott ki a Diósgyőri VTK a Csepeli Weisz M. csapatától. Nincs már veretlen csapat a keleti csoportban és ez jól jött a DVSC-nek. A vasárnapi eredmények: Diósgyőrben Csepel—DVTK 3:2, FTC—Törekvés 3:0, Vári Remény—Mávg 3:2, Csepeli Move—Perecesi TK 1:1, Váci SE—Szentlőrinci AG 4:2, Salgótarjáni SBTC—Szegedi AK 3:1.

A nyugati csoportban: Lampart (Erzsébet)—Rákoskeresztúr 10:0, Tata-bánya Alba Regia 3:0, Szombathelyen Haladás—Sopron 1:0, Pécssett: Tokod—Pécsi VSE 2:2, Póstás—UTE 1:1, Beszkárt—Pénzügy 4:0, Vasas—Győri ETO 3:2.

A bajnokság állása a keleti csoportban:

1. Diósgyőr	5	4	—	1	18:8	8
2. WMFC	5	4	—	1	13:7	8
3. FTC	4	3	—	1	13:5	6
4. SzAK	5	3	—	2	14:6	6
5. SalBTC	5	3	—	2	19:9	6
6. DVSC	4	3	—	1	13:9	6
7. Perecesi	6	2	1	2	9:12	5
8. Cs. Move	5	2	1	2	12:16	5
9. Törekvés	5	2	—	3	10:12	4
10. Mezőtúr	4	2	—	2	8:11	4
11. Reményesség	5	2	—	2	8:17	4
12. Szentlőrinc	4	1	—	3	11:18	2
13. Váci SE	5	1	—	4	8:16	2
14. MÁVAG	5	—	—	5	3:13	—

A keleti amatőröknél esonka forduló volt. Debreczenben DEAC—DMTE 4:1 (3:1). Sima, megérdemelt egyetemi győzelem. Góllövő Csete 2, Nagy Károly és Balogh 1—1, illetve Bruckner. Karcagon NyVSC—K.Move 3:2, Nyírbátorban NyKISE—Báthori 3:0, Berettyóújfaluban BUSE—KKLE 3:2 (A kisvárdai csapat nyolc emberrel játszott csak.) A többi mérkőzés: NyTVE—MTK, PMÁV—DVSC II. és a másodosztályú mérkőzések elmaradtak.

Németország válogatott csapata 4:1 arányban nyert Bukarestben Románia ellen. — Káposztás 3:2 arányban kikapott Belgrádban a BSK-tól.

Az ifjúsági bajnokságban: Téglyskert—Kerekestelep 10:1, DMTE—Rákóczi 4:1, Homokkert—Vargakert 4:3. Meglepetés az újonc Homokkert győzelme a jó Vargakert ellen.

Kertes állapota javult, a hétfői napot aránylag nyugodtan töltötte. — A Bocskai játékosok és családtagjaik is meglátogatták a kitűnő kapust. — A Bocskai vasárnapi játéka — ellenfele — bizonytalan.

A PALÁNKAI VADLUDAK REGÉNY

IRTA: SZEKULA JENŐ

— 20. közlemény —

Szerencsére szóba sem hozta a dolgot, jókedvű volt és vidám, area is színt és életet kapott a pusztapalánkai levegőn. Ugy tűnt föl, hogy mint valami rossz álmot, elfelejtette már az átkozott huszárt. Pedig gondolt rá... és foglalkozott vele, gyötrelmes és álmatlan éjszakákon... s nekem csak azért nem mert szólni, mert nem akart elszomorítani. Várta, hogy én szóljak meg. En pedig hallgattam érthető okokból. Az apa szeme vak és csak akkor nyílik föl, amikor már nem lehet segíteni a bajon.

Két hét óta azonban váratlanul megváltozott lányom viselkedése. Area akár a vértanú, a szeme sápadt, szája szintelen, lézengő árnyék módjára térült-fordult a házban — mintha gyufát ivott volna. Mi bajod, te gyerek? — faggattam — de nem mert bevallani. Másoktól tudtam meg, hogy huszárok gyakorlatoznak a környéken és tisztjeik között van Kengyel Pista főhadnagy is.

— Most nyilván a 'Zöldfában' mulatnak! — mekegett közbe az albinó.

— Persze, hogy mulatnak... okosabbat nem tud eszelekedni a huszár.

— Ekkor találtam meg Elza naplóját és elolvastam a végzetes sort... ami megremegtette apai szívemet. Azóta nem tudok enni, inni, aludni nyugodtan. Tegnap már örültem, mert Elza jókedvű hangulatban lóra pattant és flóbertet is vitt magával, hogy madarakra lövöldözzön. Megkönnyebbülten lélegzettem föl. A lány sokáig elmaradt. S csak dél felé érkezett haza. Nem jött egyedül. Lovas alak elkísérte majdnem az országutig. A tábori látószövegért rohantam, hogy megfigyeljem őket. Egy huszártiszt kísérté lóháton a lányomat.

— Ugyan! — szörnyedt az albinó.

— Mit gondolt? Ki volt az a huszártiszt?

— Kengyel Pista! — kiáltott föl a fiatal orvos.

— Ugy van! Eltalálta! — hördült föl Gyökő, míg akkorát nyögött, hogy a palaekokkal megrakott asztal majdnem fölborult tőle.

— Ezen nem lehet esodálkozni... makogta az albinó.

— Nem lehet esodálkozni?

— Az albinó kapkodva kereste a megfelelő szavakat. Nagyon nyelt, s míg gyorsan habzsolta a szilvóri-

umból, rándított egyet talmagásra fölkött nyakkendőjé, amely már a gégéjét szorongatta.

— Ohó... jó uram, ez nem ujság, — akarta kibökkenteni, mert észbe jutott a Sinkovics pletykája. Másutt is látták őket... kettesben, együtt. A kisasszony a napokban megfürdött a Ferenc József-esatorna hős vizében és a vízmeder közepén találkozott a főhadnaggyal. Együtt usztak alá a hidig.

De okosan elnyelte a szót, az az utolsó pillanatban. Minek busitaná a szegény embert, akinek az apai aggodalomtól ugys akkorára dagadt a feje, mint a vizes hordó.

A paraszt nábob is hallgatott. Csak a szeme dülledt ki.

— Adjon tanácsot doktor uram... mi itt a teendő?

— Megvan a megoldás! — kiáltott föl az albinó, akinek a sűrű alkohol, Röntgen-sugárnál élesebben átvilágította lomha agysejtjeit. — Megvan! Henréka! Egyszerű, akár a Kolombusz tojása.

— Ebben a pereben jutott eszembe. — Kiáltott föl, észak fia, falfehéren és mámorosan a boldogságtól. Mint akit megszálott a lélek, és ajkáról árad a csöppen-tett ige.

Olyan képet vágott, mint tudós dalai láma, mikor papok sokasága előtt nyilatkozni kell, valami bizonyolódott vallási vitában.

— Elza kisasszonyt férjhez kell adni Kengyel István eszásári és királyi huszárfőhadnaggy urhoz. — De sürgősen! Ne várjanak vele. Két hét múlva már meg kell tartani az eljegyzési ünnepélyt.

— Lehetetlen! — hördült föl a nábob, míg ökle az asztalt verdeste. — de már szelidebben. Nem akarta, hogy a drága, aranyszínű gyógyvital a földre ömöljön. — Lehetetlen! — ismételtette, hatalmas karjával hadonászva.

— Miért volna lehetetlen?

A nábob sokáig fel s alá robbogott a szobában. Megállott. Mint ha önmagával viaskodna. De csak percek múlva adta meg a választ.

— Mert főhadnaggy!

— Hát aztán? Az csak dicsőségre válik.

— De én magam... Csak a cugfűhrességig vittem fel.

— Nem értem.

— En is leszolgáltam a három katonaevémet, becsülettel. De nem vittem tovább szakaszvezetőség-nél. Nagy szó volt ez akkor... nagy eredmény, magyar embernek.

APRÓHIRDETESEK

Alkalmazást nyer férfi

Kifutó
fiú felvétetik, Nyil ucca 37. szám. 1124

Bádigos, asztalos-fényező tanuló, fizetéssel felvétetnek. Híd ucca 10. Gebaure-gyár. 1117

Kifutó, pékségbe, azonnal felvétetik, Rákóczi ucca 40. szám. 1143

15—16 éves fiúk könnyebb munkára felvétetnek. Kossuth ucca 22. szám, költőgyártónál. 1139

Fodrászsegéd azonnal felvétetik. Karikás Margit, Hatvan u. 71. szám. 1140

Jómunkás fodrászsegédet felvesz azonnal Moldván, Szent Anna ucca 1. 1134

Fodrászsegédet felveszek, Péterfia 61. 1127

Fiatal jó munkás fodrászsegédet keresek, Szűcs fodrász, Bádigos ucca 1. 1142

Alkalmazást nyer nő

Kiszolgálóleány Harmathy könyv, papírüzletbe felvétetik. Ferenc József út 7. 1128

Gyermek harisnyák és pizzamák nagy választékban olcsó árban a Fischer boltban Teleki u. 73.

Azonnali
belépésre kiszolgáló-leányt, vagy segédet felvesszünk, Deutsch Albert és Fia. 1137

Egy kislány,
kiszolgálónak felvétetik Simonffy uca 2. B. 1146

Pékségbe
kiszolgáló kasszanyon, kaucióval felveszek. — Szívességből érdeklődni: fűszerüzletben, Csapó uca 73. 1138

Fodrásznő,
vasondulát, manikűröz. október elsejére állást keres. Cím a kiadóban. 1144

Háztartási alkalmazott

Szakácsnőt vidékre,
esakis hosszú bizonyítvánnyal bíró felveszek Jelentkezés lapunk kiadóhivatalában. 35

Jó megjelenésű
zsidószakácsnő, budapesti úri házhoz felvétetik. Jelentkezés: Weisznál, Nyomtató u. 20. szám. 789 10. 4.

Bejárónő
reggeli órákra, bizonyítvánnyal felvétetik, Rothermere uca 57. utolsó ajtó. 1144

Bejáró
főzőmindenest, jó bizonyítvánnyal, azonnal felveszek, Péterfia 26. keresztlépcső. 1138

Bentlakó
őző mindenest, jó bizonyítvánnyal felveszek, október elsejére, Rákosi Jenő uca 7. II. 3 ajtó. 1123

Ajánlat

Ciánózlasson
bizalommal a „Csala” ciánózó vállalat, Rákóczi uca 9. sz., telefon: 14-27. 1650 10. 1.

Kalapudjónások
nagy választékban, — „Arany”-nál. Alakítás modell után 1 pengő. Sas uca 4. 1111 9. 30.

Ciánózási
vállalat, Varga uca 10. szám. Szücs Imre és Szücs Imréné. 1264 10. 1.

Poloskairtást
ciángázzal, lakások át-vizsgálását felősséggel végzi, Kiss, Kigyó uca 5. szám. 1950 10. 8

Takaréktőbelyek
készen kaphatók. Javítását ha nem süt, fűstől, javítom, felelősséggel, Nagy István, Széchenyi uca 6. 500 10. 17.

Börkabálfestés,
cipő, retlikül, stb. villanygéppel fest Nagy Károly, Batthyány u. 10. szám. 498 10. 17

Butort,
varrógépet, minden ingóságot veszek, eladok. Hívásra házhoz megyek Medgyesi, Csapó 49. 836 VIII. 28.—IX 28

Csapó u. 14.
szám alatt levő festék-üzletet Sas u. 1. sz. alá helyeztem át, ahol továbbra is készítek állók szolgálatokra. — Nádudvar Lajos 52+

Megérkeztek
őszi újdonságaim, maradványban hihetetlen olcsó árban, dr Révészné, Piac uca 42. szám, (Pannónia udvarban) 287+

Sodronyágybetétek
drótkerítések, vaságyak mosdók, kályhavédők s lábtörők készülnek Ottonál, Rákóczi uca 13. 283+

Kereslet

Boeskyban
800 öles szőlőt keresek. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Kézpénz” jellegre a kiadóba. 1129

Tüzelő anyagok

Katonatisztek,
altisztek, tüzfűt, szemet legolcsóbban kaphatnak Vágó tüzfűtárcsáiban, Margit-fürdőnél, telefon 10-24 1169 vv.

Télire,
kőszemet, fűt, most szerzen be legolcsóbban kapható Grünfeldnél, Hatvan uca 21., telefon: 29-82. 374 10. 14

Autó, motor kerékpár

Kerékpárt
megvételre keresek kész pénzfizetésre. Hadházi utca 17. fűszerüzlet. 934

Eladó
prima motorkerékpár. Felvilágosítás: Péterfia 48., 2-ik pince. 1135

Motorkerékpár,
„Ariel”, generáljavított kifogástalan, felülvezérelt, olcsón eladó. Hajnal uca 19. 1130

Kiadó lakás egyszobás

Egy szoba,
konyha, azonnalra kiadó, Csokonai uca 50. 1147

Kiadó
szoba, konyha, előszoba, spájz. Értekezni lehet: Böszörményi út 52 1115

Gyermektelen
házaspárnak egy szoba, konyha kiadó. Szondi uca 19., Tócskert. 1122

Butorozott szoba

Poroszlai út 32.
szám alatt, központi egyetem közelében különbejárattal butorozott szoba kiadó. 1145

Különbejárattal
butorozott szoba kiadó püspöki palota, I. kapu, II. em. 5. 1132

Egy tisztességes
nőt, ki dolgozni jár, jutányosan kvártélyra felveszek. Cím a kiadóban. 1146

Vegyés

Grafológusnő,
mindenről felvilágosít. Problémáit megoldja. Fogad: Széchenyi uca 43. szám. 1120

Elveszett

Vasárnap
délelőtt a Bika gözben elveszett a tárcám. Kérem a becsületet megtalálót, a pénzt tartsa meg, csak az iratokat juttassa vissza a Bika fürdőpénztárához. 1133

Ingóság eladás

Bontásból
kikerült jó minőségű téglák, ikerablak, kirakati portálé, vasrácskapu, vasrácsok, vasgerendák, faanyagok mű költésök, vasajtók, s vasablakok nagyon olcsón eladók, hitelbanki építkezésnél. 460 10. 16

Két darab
90/160 belmértű, nyolc ramos benyíló ablak, üveggel együtt olcsón eladó. Paesirta uca 3. szám alatt. vv

Eladó
női, férfi szép ruháimmű, szőrmék, cipők. Tóthné, Péterfia 48. 1135

Cserépkályha
eladó, 2 éven használt. Megtekinthető 12 órától délután, Százados uca 12. szám. 1131

Függőlámpa,
szép nagy, réz villanyra való eladó. Domokos Lajos uca 6. 1102

Gazdasági eszközök

Vetőgép,
20 soros, 16 soros, — eredeti Melichár, eladó. Károly Ferenc József út 21. B. 1126

Ó L M O T

vesz lapunk nyomdája

József királyi herceg u. 1. sz.

Eladó házhely

Házhelyek,
beállított termő győmölcsösrel eladók. — Sesztina uca 4. (Kisállomás mellett). 818 10. 6.

Házhelyek
a Hid uca 14. szám alatt, továbbá 7 szobás ház a közismert Bagolyvár vendéglővel eladók. v v.

Villatelek
egyetemi sportpályával szemben, aszfaltos út mentén kedvező feltételekkel eladó. Közlelbbi felvilágosítást a Köles-nős Segélyző Egylet ad. Kossuth u. 8. 104+

Három pengő
a ritka alkalmi ára a Sámsoni kövesúttól egy percrenyire levő Apponyi uca 48. számú házhely négyosztályos. Ára kedvező részletekben is fizethető. 2+

Eladó ház

Eladó
elköltözés folytán bérház, legmasszívabb, legszébb karban. Érdeklődni: Vengéd uca 34. 1135

Takáros
kerteségi ház, nagyon olcsón megvehető a Bozzai telepen. 381 négyosztályos telek, 2 egyszobás konyhás lakás és 1 egyszobás konyhás lakás van benne. Kévs pénzzel átvehető. Cím a kiadóban. 16 A+

Valóságos kúriát
szerez könnyűszerrel a Hévezér ucaiban. A 47. számú ház hosszú tornácával, több rendbeli lakásával, kamrákkal, istállóval, két szivattyús kútjával, nagyon szép konyhakertjével sok kényelmet biztosít. Telke 700 öl. Utolsó ára 7800 pengő, lakbérlettel részletekben is fizethető, minden nehézség nélkül. 4+

Eladó
villamos végállomásnál gazdáknak is nagyon alkalmas házas telek, 2 szoba, konyha, kamara, 2 istálló, göré, egy nagy szénás szin deszkából. Az épületek téglából, eseréppel fedve, jóvizű kut. Az egész ára 3500 pengő. Részletre is megvehető. Kézpénz esetén engedmény. Bihari u. 4. sz. 105+

Vargakertben
kötő vétellehetőség nyílt egy most renovált házra. A lakbérlet a ház ára kifizethető, mert 2 kétszobás és 6 egyszobás lakásban bérlők laknak. Most havi 97 pengőt fizetnek. Jó feltételek mellett a ház azonnal átvehető. Cím a kiadóban. 20 A+

Üzletes ház,
forgalmas helyen, a Király Ferenc uca 7. sz. alatt. A telek 320 négyosztályos, három lakosztályos. Ára: 4500 pengő. Kedvező fizetési feltételekkel esetleg lakbérletkötéssel. 8+

Magas kamatnak
megfelelő jövedelmet hoz a Hatvan utcán egy eladó modern ház. 591 négyosztályos telek, 1 egyszobás, 4 háromszobás, 7 kétszobás, 7 egyszobás konyhás lakás és 3 üzlethelyiség van benne. Havi bérjövödelme 909 pengő. Jó feltételek mellett megvehető. Cím a kiadóhivatalban. 15 A+

Nagy jövedelmű
ház eladó a Vendég u. 54. sz. alatt. Hatrendbeli lakás. Vízvezeték az udvarban. Utolsó ára 4900 pengő. Lakbérletkötéssel most megvásárolható. 9+

Jó nyugdíjnak
megfelelő jövedelmet biztosíthat magának, aki megveszi a város forgalmas, fejlődő helyén azt a házat, amelyben egy kétszobás, négy egyszobás konyhás és 1 egyszobás üzlethelyiségből álló lakás van. Jövedelmé havi 130 pengőt. Fele árával átvehető. Cím a kiadóban. 14 A+

Kötő jövedelmet hoz
158 négyosztályos telken fekvő ház. 2 háromszobás lakásból áll, most renoválták, havonként 172 pengőt bért hoz. Kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó. Cím a kiadóban. 22 A+

Jól jövedelmező ház
remek feltételek mellett eladó. Havi 111 pengőt hoz, mert 1 kétszobás, 3 egyszobás konyhás lakás és 1 üzlethelyiség van bérbeadva. Cím a kiadóban. 21 A+

Jó vétel
A Salétrom utcán 115 négyosztályos telkes ház havi 54 P bérjövödellemmel eladó. 2 egyszobás, konyhás és 1 egyszobás konyhás lakás, 2 pincehelyiségből áll. Nem sok pénzzel átvehető. Cím a kiadóban. 17 A+

Ilyen csodavélt
még nem hallott! Nem egészen két év alatt önmagát kifizeti egy most renovált ház. Havi bérjövödelme 290 pengő. Van benne 2 háromszobás és 5 egyszobás lakás. Ügynökök kizárva. Cím a kiadóban. 19 A+

Alkalmi vétel
kedvező áron eladó 133 négyosztályos telken három egyszobás konyhás és két egyszobás lakással bíró ház. Havi bérjövödelme 56 pengő. — Cím a kiadóban. 13 A+

Családi ház
4 szoba, mellékhelyiségek, parkirozott udvarral eladó. Burgondia u. 17. sz. 958

Nagyszerű
tőkebefektetés!
Tisztán 6 százalékos kamatot hoz, a Nap u. Attila tér, Baross uca sarkán levő üzletház. A saroképületben esonosan berendezett kővendéglő, minden kényelemmel és lakással. Aláépített épület. — A Nap uca 22. számú ház, négyosztályos úri lakással, parkett, fürdőszoba, víz, villany, gázvezetékekkel, virágos udvar, fákkel, szőlővel. Kézpénzára 23,000 pengő. 23 A+

Földbérlet

130 hold
tanyás, elsőrendű búza termő homokföld, a kövesút mellett, a városától 4 kilométerre, október elsejétől kiadó. Értekezni a tulajdonosnál Miklós uca 20., vagy Pécsi és Pap ügyvédek irodájában iparkamara 861

Haszonbérbeadó
azonnal 17 hold föld, a macsi állomásnál, kövesút mellett, ügyvédi iroda, Csapó uca 40 B. 1141

Öndődon
4 kat. hold és 86 négyosztályos szántóföld kiadó Értekezni lehet hétfőn, kedden, szerdán 11-ig, csütörtökön, pénteken, szombaton 2 órától, vasárnap egész nap. 1124

Kiadó
10 hold föld. Öndődon Vengéd dűlőben. Értekezni Jókai uca 14. 1125

Kiadó
Nagycserén 13 hold föld, tanyával. Török Bálint uca 2. 1119

Eladó föld

Gyümölcsösnek
kiválóan alkalmas homokföld, vágóhíd villamos végállomáshoz bármilyen percre, részletre is eladó. A terület házhelelveknek is parcellázva van. Bihari uca 4. 102+

Homokbánya,
a Rigó utca elején, kövesúthoz közel kedvező áron eladó. A telek kibányászás után ingyenben marad a vevőnek. Közlelbbi felvilágosítás 28-83. telefonon. 11+

Szerkesztőiroda feloldás:

PÁLFY JÓZSEF
Kiadja és nyomja a HÍZÁNTULI KÖNYV-és LAPKIADÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Kiadóiroda feloldás:
IF. SZIGETHY GYULA
Igazgató.